

คู่มือ

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กहुหนวก

คู่มือเทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK Park

โครงการพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2549

จำนวนพิมพ์ เล่ม

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

คำนำ

จากแนวคิดในที่ประชุมคณะเล็กๆ ที่ท่านสิริกร มณีรินทร์ ประธานคณะกรรมการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ต้องการเห็นเด็กพิการรักการอ่าน รักการเรียนรู้ จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญยิ่ง เมื่อพบว่า เด็กหูหนวกมีปัญหาด้านการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่าน และการเรียนรู้ “เชื่อว่าเด็กหูหนวกไม่ชอบอ่านหนังสือ แต่ถ้าอ่านไม่ออก จะอ่านอย่างไร” ประกายแห่งความมุ่งมั่นจึงเกิดขึ้น เมื่อท่านให้การสนับสนุนเพื่อศึกษาเทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวกขึ้น

ครูที่มีความเชี่ยวชาญการสอนเด็กหูหนวก จากโรงเรียนโสตศึกษาทั่วประเทศได้เข้าร่วมประชุมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในหัวข้อ “ตลาดนัดความรู้ครูเพื่อศิษย์: ประสพการณ์ความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้ของเด็กหูหนวก” เพื่อค้นพบ ค้นหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และเทคนิคการรักการอ่านสำหรับเด็กหูหนวกอย่างเข้มข้น มีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย น่าสนใจอย่างยิ่ง

ดังนั้น เพื่อเผยแพร่การค้นพบเทคนิควิธีการ ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูหนวก กลุ่มนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ได้อย่างดี นับเป็นความปรารถนาดีของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ที่ได้ให้โอกาสสิ่งดีๆ สู่เด็กพิการ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการจัดการศึกษายุคใหม่ เพื่อความก้าวหน้าของการศึกษาไทยสืบไป

(นายพะโยม ชินวงศ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

กันยายน 2549

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ	1
• วิธีการสื่อความหมายของเด็กหูหนวก	2
• วิธีสอนเด็กหูหนวก	3
• ความสำคัญของการอ่าน	3
• องค์ประกอบในการอ่าน	4
• คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
• การสร้างพื้นฐานในการอ่านสำหรับเด็กหูหนวก	9
• แนวคิดเรื่องนิสัยรักการอ่าน	12
• องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	14
บทที่ 3 แนวทางส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้	16
• รูปแบบการเรียนรู้ของเด็กหูหนวก	
บทที่ 4 เทคนิคส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก	22
• กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	22
• กิจกรรมการเขียนบันทึก	22
• กิจกรรมไต่วาที	23
• การแสดงบทบาทสมมติ	24
• กิจกรรมเล่านิทาน	25
• การทำหนังสือเล่มเล็ก	26
• กิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	27
• กิจกรรมเรียนรู้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน	28
• กิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย	29
• กิจกรรมทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	30

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

บทที่ 5 บทสรุป	32
• ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	32
บรรณานุกรม	34
ภาคผนวก	35
• ผลการประเมินกิจกรรม	36
• ประมวลภาพกิจกรรม	44
• โครงการพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก	49
• คณะผู้จัดทำ	54

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษากับกระบวนการอ่าน กระบวนการเรียนรู้ และการอ่านในมาตรา 24(3) และ (5) ในมาตรา 4 กล่าวไว้ว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต และในมาตรา 24(3) และ (5) ได้ระบุไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 2-12)

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนต้องมีนิสัยรักการอ่านจะทำให้ นักเรียนมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้แก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการเรียน

การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระต่าง ๆ สามารถเน้นกระบวนการอ่าน เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพ การเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้าง วิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และนิสัยรักการอ่าน เข้าใจกระบวนการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่อ่านจากสื่อ ประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสามารถพัฒนาการเรียนรู้อย่างตนเองได้เต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูหนวก ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งแนวทาง กระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซับซ้อน และมากด้วยปัญหาอุปสรรค เนื่องจากบุคคลหูหนวก มีข้อจำกัดในการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาของคนทั่วไป พัฒนาการทางภาษา และการพูดล่าช้า จึงส่งผลถึงการฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียน รวมถึงการคิดวิเคราะห์ บุคคลหูหนวก จึงมีความสามารถด้านการเรียนรู้ดีกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก ย่อมมีความต้องการจำเป็นที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป มีแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะ หากมีวิธีการสื่อสารที่ดี มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีวิธีการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการ มีเทคนิค และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนหูหนวกอย่างต่อเนื่องแล้ว เด็กหูหนวก ก็สามารถที่จะเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพ และมีความใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป

วิธีการสื่อความหมายของเด็กหูหนวก

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาในการสื่อความหมายไม่ว่าเป็นการสื่อความหมาย ระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องด้วยตนเอง หรือการสื่อความหมายระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กับเด็กปกติ จึงมีผู้คิดค้นวิธีสื่อความหมายขึ้นเพื่อให้เด็กประเภทนี้สามารถสื่อสารได้ วิธีสื่อสารที่ใช้กันอยู่ แพร่หลาย มีดังนี้

1. การพูด (Speech) ใช้ได้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มากนักเหมาะสำหรับเด็กหูตึงเล็กน้อยไปถึงหูตึงปานกลาง
2. ภาษามือ (Sign Language) เหมาะสำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก หรือหูหนวก เด็กเหล่านี้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยการพูด จึงใช้ภาษามือแทน ผู้ที่จะเข้าใจภาษามือได้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษามือ ซึ่งถือเป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยการใช้มือทั้งสองข้างแสดงท่าทางหรือแสดงการวางมือในตำแหน่งต่าง ๆ กันแต่ละท่า หรือตำแหน่งของมือจะมีความหมายต่างกันไปตามระบบของภาษา
3. การสะกดอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger Spelling) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก ทำมือแต่ละท่ามีความหมายเท่ากับตัวอักษร 1 ตัว การสะกดนิ้วมือนั้นส่วนมากใช้สำหรับสะกดคำที่ไม่มีในภาษามือ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ เป็นต้น
4. การอ่านริมฝีปาก (Lip Reading) หมายถึง การที่ผู้ฟังพยายามเดาคำพูดโดยการสังเกตจากลักษณะการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูด เพื่อให้เข้าใจความหมายตรงกันในเรื่องที่ผู้พูดกล่าวถึง ในบางครั้งอาจต้องสังเกตลักษณะสีหน้าท่าทาง ตลอดจนการเคลื่อนไหวมือ และลำตัวของผู้พูดด้วย
5. ท่าแนะคำพูด (Cued Speech) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยผู้พูดแสดงท่ามือในลักษณะต่าง ๆ ประกอบคำพูด เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของการพูดได้ดียิ่งขึ้น ท่ามือที่ใช้ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ แต่ละท่ามีความหมายเฉพาะ

6. การสื่อสารรวม (Total Communication) เป็นระบบการสื่อสาร ที่ใช้วิธีการสื่อสารหลายวิธี รวมกันกับคำพูด หรือใช้วิธีการพูดรวมกับภาษามือ และภาษาท่าทางอื่น ๆ ซึ่งผู้พูดจะพูดและใช้ภาษามือไปพร้อมกับการพูด และในขณะเดียวกันก็อาจแสดงความรู้สึกออกทางสีหน้า และใช้ท่าทางอื่น ๆ ประกอบ

วิธีสอนเด็กหูหนวก

ในปัจจุบัน วิธีการสอนที่เชื่อว่าสามารถตอบสนอง และสอดคล้องต่อความต้องการ และวิถีชีวิตของคนหูหนวก มีอยู่ 5 วิธี คือ

1. การสอนพูด (Oral Method) เป็นวิธีการสอนที่ยึดหลักที่ว่า ให้ผู้สอนพูดกับเด็กมากที่สุด ให้เด็กเห็นความสำคัญของการพูด ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพูด ได้แก่ การดู คือ โดยการอ่านริมฝีปากของผู้พูดด้วยเป็นสิ่งสำคัญ

2. การสอนแบบใช้ภาษามือ (Manual Method) การใช้ภาษามือ และการสะกดนิ้วมือ เหมาะสำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก หรือ หูหนวก เด็กเหล่านี้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยการพูดจึงใช้ภาษามือแทน ผู้ที่จะเข้าใจภาษามือได้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษามือ ซึ่งถือเป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยการใช้นิ้วทั้งสองข้างแสดงท่าทางหรือการวางมือในตำแหน่งต่าง ๆ กันแต่ละท่า หรือตำแหน่งของมือจะมีความหมายต่างกันไปตามระบบของภาษา

3. การสอนแบบรวม (Combined Method) วิธีสอนที่ใช้ การพูด ภาษามือ การอ่านริมฝีปาก การใช้เครื่องช่วยฟัง และการเขียนกระดานดำประกอบกันไปขณะสอน

4. การสอนแบบระบบรวม (Total Communication) เป็นวิธีสอนที่ใช้ปรัชญาการสอน (Total Communication) คือ ใช้การสอนวิธีใดก็ได้เพื่อมุ่งหมายให้เด็กหูหนวกสามารถเรียนรู้ภาษาได้ โดยทั่วไปวิธีนี้จะใช้ภาษามือพร้อมกันไปกับภาษาพูด เพื่อให้การสื่อสารมีความต่อเนื่อง (Simultaneous) อาจใช้การสะกดนิ้วมือ การใช้ท่าแนะคำพูด รวมทั้งมีการนำการฝึกพูดมาใช้ด้วย

5. การสอนแบบสองภาษา (Bilingual Education) ใช้การสอนภาษามือที่ใช้ในชุมชนคนหูหนวกเป็นภาษาแรก และการสอนภาษาพูดด้วยการเขียน การอ่าน เป็นภาษาที่สอง

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง ดังนี้

1. สำคัญต่อชีวิตประจำวัน

ความจริงการอ่านไม่ได้มีความสำคัญต่อนักเรียนนักศึกษาเท่านั้น แต่บุคคลทั่วไปก็อาจหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก และนำความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมเกิดประสิทธิภาพสามารถพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควรอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการปลูกฝังให้รักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย จึงเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. สำคัญต่อการเรียน

การอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนการสอน และมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งอันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา หากเริ่มต้นศรัทธาฐานการอ่านของเด็กก็จะดีด้วย

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวข้างต้นย่อมเกี่ยวข้องกับผู้ดำเนินงานทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบในการอ่าน

ก่อนที่จะสอนหรือฝึกให้เด็กอ่านไม่ว่าจะเป็นอ่านคล่อง อ่านเก่ง และอ่านเป็น ควรศึกษาองค์ประกอบซึ่งจะส่งผลต่อการอ่าน ดังนี้

1. ระดับสติปัญญา เด็กมีสติปัญญาไม่เท่ากัน ย่อมมีผลอย่างยิ่งต่อการอ่าน จึงไม่ควรเน้นให้อ่านได้เท่ากันในเวลาเดียวกัน
2. วุฒิภาวะและความพร้อม การอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบย่อย ๆ เช่น ทักษะการใช้สายตา การใช้วocabularyเกี่ยวกับการออกเสียง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นการสอนอ่าน
3. แรงจูงใจ แรงจูงใจมีทั้งภายนอกและภายใน ภายนอก ได้แก่ พ่อ แม่ ครู ภายใน ได้แก่ การค้นพบด้วยตนเองว่าชอบหรือไม่อย่างไร
4. สภาพร่างกาย สภาพร่างกายที่สมบูรณ์จะช่วยให้สุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส มีความกระตือรือร้นมากกว่าร่างกายที่อ่อนแอ และเจ็บป่วย
5. สภาพอารมณ์ อารมณ์ที่มั่นคง สม่่าเสมอ แจ่มใส ไม่มีแรงกดดันจากความคาดหวังของครูหรือผู้ปกครองจะทำให้เด็กอ่านได้ดี
6. สภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการอ่านสูงมาก เช่น บุคคลใกล้ชิดชอบอ่าน ที่โรงเรียนมีหนังสือให้อ่าน มีห้องสมุดที่น่าเข้าไปศึกษาค้นคว้า มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับความพร้อมของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
7. การวางแผนการอ่านให้เด็ก นอกจากวิธีสอนและสื่อแล้ว การวางกำหนดให้อ่านก็มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านให้มากกว่าเดิม

นอกจากองค์ประกอบข้างต้น จะมีส่วนช่วยให้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านประสบความสำเร็จ การเลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้การอ่านมีความหมายมากขึ้นด้วย โดยเลือกวิธีต่างๆ ที่เหมาะสม ดังนี้

1. อ่านคร่าว ๆ เป็นการอ่านเพื่อสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ จะอ่านเพียงชื่อเรื่อง สารบัญ คำนำ และอ่านบางตอนเพื่อดูสำนวน และข้อความ
  2. อ่านเก็บแนวคิด เป็นการอ่านเพื่อต้องการอ่านสรุปสาระสำคัญของข้อความ
  3. อ่านแบบตรวจตรา เป็นการอ่านเฉพาะส่วนสำคัญที่ต้องการเป็นหลัก
  4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ ต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอนตั้งแต่ต้นจนจบให้ได้ความครบถ้วน
  5. อ่านเชิงวิเคราะห์ หรืออ่านตีความ เป็นการอ่านที่ต้องใช้วิธีอ่านอย่างศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย การอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน แล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีเนื้อหาและความ สำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร
  6. อ่านเก็บข้อมูล เป็นการอ่านหนังสือหรือเอกสารหลายเรื่อง ๆ เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องเดียวกันจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อคัดเลือก เปรียบเทียบ และนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไป
  7. อ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านที่ต้องอาศัยวิธีการอ่านทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดปัญญาสันนิษฐานหาเหตุผลได้
- นอกจากการอ่านด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว ในการอ่านโดยทั่วไปยังมีความต้องการที่จะอ่านเร็ว อ่านเก่ง เพื่อที่จะอ่านได้มาก ๆ หรือใช้เวลาสั้น ๆ และให้ได้เรื่องราวตามความต้องการ

การอ่านเร็ว

ผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการอ่านได้เร็ว ๆ เพื่อที่จะอ่านได้มาก หรือเพื่ออ่านในเวลาอันสั้น แต่ได้ความมาก หรือเพื่อความเพลิดเพลินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละคน อันที่จริงการอ่านเร็วในวิชาการอ่าน ต้องเน้นที่อ่านเร็วด้วย และเรื่องราวสมความตั้งใจ และมีความเข้าใจจริง ๆ การอ่านเร็วจะใช้ในกรณีต่อไปนี้

1. อ่านคร่าว ๆ เพื่อต้องการหาข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือนั้น
2. อ่านเล่น ๆ เพื่อต้องการความเพลิดเพลิน เพียงแต่อ่านให้จบ ๆ รู้เรื่องราวเท่านั้น
3. อ่านข่าวทั่ว ๆ ไป เพราะข่าวทั่ว ๆ ไปนั้นเกิดขึ้นใหม่ ๆ ทุกวัน อ่านแล้วก็แล้วกัน ได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในสังคมต่าง ๆ
4. อ่านเรื่องที่เคยอ่านแล้วหรือรู้ที่อยู่แล้ว เพื่อตรวจว่าตรงกับความรู้ของตนหรือไม่
5. อ่านข่าวโฆษณา การโฆษณาต้องใช้เทคนิคหลักประการหนึ่ง คือ ให้ผู้อ่านอ่านได้ในเวลาน้อยที่สุด แต่เกิดความอยากซื้อสินค้า

วิธีการฝึกฝนตนเองให้เป็นคนอ่านเร็ว อาจทำได้ดังนี้

1. รู้จุดมุ่งหมายในการอ่าน แต่ละครั้งแน่นอน เช่น เป็นการอ่านเพื่อเตรียมสอบ หรือการอ่านเพื่อหาคำตอบ หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
2. รู้วิธีการอ่านหนังสือแต่ละประเภท จะทำให้อ่านหนังสือได้เร็วขึ้น
3. อ่านหนังสือเอาใจความในเวลาจำกัด โดยอ่านหน้าคำนำ สารบัญ บทขึ้นต้น บทลงท้าย วรรชนี บรรณานุกรม ถ้ายังไม่เข้าใจก็อาจจะอ่านบทกลาง อ่านบทสรุปแต่ละบท
4. ถ้าเป็นการอ่านทุกหน้า พยายามอย่าอ่านทุกตัว อ่านเฉพาะคำสำคัญในแต่ละบรรทัด แต่ละย่อหน้า เพื่อจับใจความเท่านั้น
5. พยายามหัดอ่านหนังสือให้เป็นเวลา สม่ำเสมอเท่าที่จะทำได้ เช่น ถ้าอ่านหนังสือหลังรับประทานอาหารเย็น ก็ควรอ่านตามนั้นทุกเวลา ตอนแรก ๆ อาจจะหัดอ่านหนังสือพิมพ์ก่อน ต่อไปเป็นวารสาร ต่อไปเป็นหนังสือที่ชอบ ต่อจากนั้นก็ขยายวงการอ่านไปเป็นอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท อาจจับเวลาการอ่านด้วย คือ เริ่มด้วยเวลา 10 นาที 15 นาที ครึ่งชั่วโมง ไปเรื่อย ๆ และดูว่าอ่านได้ครั้งละกี่หน้า แล้วพยายามอ่านให้ได้เร็วยิ่งขึ้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเข้าช่วย
6. ถ้าหัดตนเองให้พอจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเร็วได้แล้ว ก็ต้องปฏิบัติตนให้เป็นคนอ่านมาก อ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือทุกประเภท อ่านแล้วติดตาม วิจัย เปรียบเทียบสิ่งที่อ่าน

การอ่านเก่ง

การอ่านเก่ง หมายถึง การที่ผู้อ่านมีความสามารถ ดังนี้

1. เข้าใจเนื้อหาตามตัวอักษร เช่น รู้ว่าเมื่ออ่านหนังสือที่แสดงข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาก็เข้าใจตรงตามนั้น
2. เข้าใจความหมายที่ลึกซึ้งแฝงนัยบางประการอยู่ ผู้อ่านจะเข้าใจในขั้นนี้ได้ก็ต้องเข้าใจระดับแรกก่อนแล้วใช้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาช่วยให้เข้าใจความหมายในระดับลึก ตัวอย่าง เช่น เมื่ออ่านสุภาษิต “รักวัวให้ผูก” หากลงมือปฏิบัติตามตัวอักษรก็นับว่าอ่านได้เพียงระดับแรกเท่านั้น ทำให้เกิดผลเสียหายได้ แต่หากอ่านแล้วตีความวิเคราะห์ให้ได้นำไปปฏิบัติจึงถือว่าเข้าใจในระดับลึก
3. อ่านแล้วสร้างแนวคิดได้ การสร้างแนวคิดนี้ เป็นทักษะย่อยของการอ่านที่สำคัญยิ่ง เพราะการอ่านให้เข้าใจไปเรื่อย ๆ อย่างเดียว ย่อมไม่เพียงพอ หากเรื่องราวนั้น ๆ ยาว มีหลายย่อหน้า ผู้อ่านต้องกำหนดได้ว่า แนวคิดของแต่ละย่อหน้าคืออะไร และเมื่อรวมทั้งเรื่องแล้ว จะสรุปแนวคิดใหญ่ได้อย่างไร
4. เกิดความคิดใหม่ ผู้ที่ต้องการฝึกการอ่านเก่ง ต้องไม่พอใจอยู่เพียงการอ่านตรงสิ่งที่อ่าน หรือสรุปเรื่องได้เท่านั้น แต่ต้องหัดสร้างความคิดใหม่ อย่างที่เรียกว่า ประยุกต์ หรือปรับความคิด หรือข้อมูลทีรู้นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปอีก การอ่านแบบนี้เองทำให้โลกเจริญ ทำให้เกิดคำรับคำราใหม่ เกิดอาหารและขนมนชนิดใหม่ เกิดไม้พันธุ์ใหม่ เกิดสูตรเคมี สูตรคณิตศาสตร์ใหม่ ๆ เกิดวรรณกรรมใหม่ ๆ

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกหนว

5. อ่านแล้วประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้ คำว่า “ค่า” ในที่นี้ หมายถึง คุณค่า คุณภาพ คุณสมบัติ หรือคุณประโยชน์ในทางที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำได้นั้น โดยประเมินกันอย่างยุติธรรม

6. อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ทำได้นั้น ข้อนี้เป็นข้อที่ทำให้การรับและส่งสารสมบูรณ์ตามวงจร เพราะหากมีแต่การรับสาร ก็จะไม่มีการทราบได้ว่า ผู้รับสารเข้าใจสารนั้นหรือไม่เพียงใด

การอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่ฝึกฝนให้ผู้อ่านได้รู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ ต่อสิ่งที่ได้อ่าน จะต้องอาศัยทักษะการอ่านด้านต่าง ๆ เช่น การอ่านเก่ง อ่านเร็ว และอ่านเพื่อค้นคว้า ฯลฯ การอ่านเชิงวิเคราะห์มีขั้นตอน คือ

1. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง ผู้อ่าน/ผู้เรียน ต้องมีความสังเกต หาความรู้ความเข้าใจ ด้วยการสนทนา ซักถาม เล่าเรื่องอ่าน และศึกษาบริบทของเนื้อหานั้น ๆ
2. การวิเคราะห์ หมายถึง ผู้อ่าน/ผู้เรียน ต้องจับใจความสำคัญของเรื่อง ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร
3. สรุป หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบ การตัดสินใจเชิงเหตุผล
4. ประยุกต์และนำไปใช้ คือ สามารถนำผลจากการอ่านและการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริง โดยคัดเลือกและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

การคิดเชิงวิเคราะห์

การคิดเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญซึ่งเมื่อผนวกกับการอ่าน จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ได้อย่างดีในทุกกลุ่มสาระ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ในระดับที่สูงขึ้น การพัฒนาการคิดมี 3 ระดับ คือ

1. ทักษะการคิด ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร เช่น การฟัง การอ่านรับรู้ อธิบาย การพูด การแสดงออก อันเป็นทักษะที่จำเป็น ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การสังเกต การจดจำลำดับ การเปรียบเทียบ การแปลความ การใช้เหตุผล การสรุปความ และทักษะขั้นสูง ได้แก่ ทักษะการคาดคะเน การทดสอบ สมมติฐาน และการพิสูจน์ เป็นต้น
2. ลักษณะการคิด ที่ควรพัฒนาเด็ก มี 8 ประการ ได้แก่ คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดกว้าง คิดไกล คิดลึกซึ้ง และคิดมีเหตุผล
3. กระบวนการคิด เป็นกระบวนการคิดระดับสูงสุด กระบวนการคิดที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวอย่างการพัฒนาการคิด

คิดคล่อง : ให้ออกสิ่งต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด เช่น บอกชื่อดอกไม้ให้มากที่สุด บอกประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ให้มากที่สุด บอกชื่อคนที่ขึ้นต้นด้วย “สม” ให้มากที่สุด ฯลฯ

คิดหลากหลาย : ใกล้เคียงกับการคิดคล่อง แต่ไม่มีเวลาเป็นตัวกำหนด เช่น ดอกไม้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง ผ้าขาวมีประโยชน์อย่างไรบ้าง คอมพิวเตอร์มีประโยชน์อย่างไร ฯลฯ

คิดยืดหยุ่น : เป็นการคิดหาสิ่งของทดแทน เช่น ถ้าไม่มีมะนาวจะใช้อะไรแทน ถ้าไม่มีร่มจะใช้อะไรบังแดด ถ้าไม่มีเชือกจะใช้อะไรมัดของแทน ฯลฯ

คิดละเอียด : เป็นการระบุนรายละเอียด เช่น จงระบุสาเหตุที่ทำให้หน้าเสียว จงบอกสาเหตุของการเกิดโรคอ้วน จงบอกผลดีของการออกกำลังกาย

คิดลึกซึ้ง : เป็นการคิดด้วยเหตุผลในทางที่ถูกต้องควร เช่น นักเรียนมีส่วนช่วยในการประหยัดน้ำอย่างไร จงบอกผลดีของการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

คิดไกล : เป็นการคิดในระยะยาว เช่น ถ้าไม่รักษาสิ่งแวดล้อม อีก 10 ปีจะเป็นอย่างไร ถ้าต้องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ควรปฏิบัติตนอย่างไร ฯลฯ

การอ่านเชิงวิเคราะห์และกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์นี้ เป็นเพียงหนึ่งของกิจกรรมที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกันวางแผนจัดการเรียนรู้ด้วยกัน และสามารถนำไปประยุกต์กับสาระต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี

นักอ่านหนังสือที่ดีควรมีสิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. มีความสนใจในการอ่านหนังสือ อ่านหนังสือจนเป็นกิจวัตรประจำวัน อ่านหนังสือทุกวันอย่างมีความสุข อ่านติดต่อกันเป็นเวลานานได้ อ่านหนังสือได้ทุกประเภท ของนักเขียนทุกคน ไม่ว่าจะป็นหนังสือเก่าหรือใหม่ก็ตาม
2. รู้จักวิธีการอ่านหนังสือให้ได้เร็ว
3. มีประสบการณ์เพียงพอที่จะเข้าใจและซาบซึ้งกับความหมายของเนื้อเรื่อง
4. ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิทยาการต่าง ๆ และติดตามวงการหนังสืออยู่เสมอ มีความรู้เรื่องหนังสือ รู้จักลักษณะและประเภทของหนังสือ สามารถเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการและความสนใจ
5. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน คือ อ่านอย่างไตร่ตรองก่อนที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ และเป็นการเชื่ออย่างมีเหตุผล มีใจกว้างในการรับฟัง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2

การสร้างพื้นฐานในการอ่านสำหรับเด็กทูนวอก

สิ่งที่สำคัญในการสอนอ่านก็คือ ความรู้พื้นฐานอันเกิดจากประสบการณ์ และจากบูรณาการความรู้ต่าง ๆ นั้น เก็บไว้ในสมอง เมื่อใดก็ตามเมื่อผู้อ่านได้พบกับข้อมูลใหม่ ในข้อความต่าง ๆ ผู้อ่านจะเกิดกระบวนการคิด และแปลความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิม เข้ากับข้อมูลใหม่ และพยายามสร้างความเข้าใจ (Smith, 1975,1978)

แม้ครูผู้สอนอ่านจำนวนมากที่รู้หลักการและทฤษฎีการอ่าน ที่เน้นการสร้างอูบายในการอ่าน (Schema Theory) หรือการวางแผนความคิดในการจัดหมวดหมู่ หรือแยกแยะประสบการณ์ และนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่แล้วก็ตาม การสอนอ่านก็ยังคงมีปัญหาต่อไป นักวิชาการด้านการอ่านจึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และพบว่า ในการที่จะสอนอ่านให้ได้ผลนั้น นอกจะการสอนให้ผู้อ่านรู้จักเชื่อมโยงความรู้ และการจัดทำแผนผังความคิดต่าง ๆ แล้ว ครูผู้สอนควรได้มีความรู้เรื่อง การสร้างพื้นฐานก่อนการอ่าน (Prereading) เพราะมีการศึกษาหลายเรื่อง ที่สนับสนุนการจัดเวลาเรียนที่เน้นการสร้างความรู้พื้นฐาน การแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์เดิมที่จำกัดของผู้อ่าน ว่าเป็นเรื่องที่มีผลดีต่อการเข้าใจเนื้อหาที่อ่านมาก (Hansen,1981 ; Hansen and Preson 1983; Omason, Beak, Voss, and Mckeown 1984)

และจากการศึกษาเกี่ยวกับการสอนอ่าน พบว่า ครูจำนวนมากที่ไม่ได้ทำการสร้างพื้นฐานในการอ่าน และนอกจากทำการสร้างพื้นฐานในการอ่าน แล้วยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร (Durkin, 1984)

วีเวอร์ (Weaver, 1988) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสร้างพื้นฐานก่อนการอ่าน 4 ประการคือ

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือ
2. ช่วยให้นักเรียนตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน และช่วยเน้นเป้าหมายในการอ่านให้ชัดเจนมากขึ้น
3. ช่วยเติมเต็มช่องว่างระหว่างความคิดรวบยอดของความรู้เดิม กับความคิดรวบยอดใหม่ที่พบในการอ่าน
4. ช่วยในการจัดทำอูบายในการอ่านของนักเรียน ให้นักเรียนสามารถสร้างความเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และรู้จักสร้างความเข้าใจในเนื้อหาใหม่ ๆ ทำให้เรื่องที่อ่านง่ายขึ้น

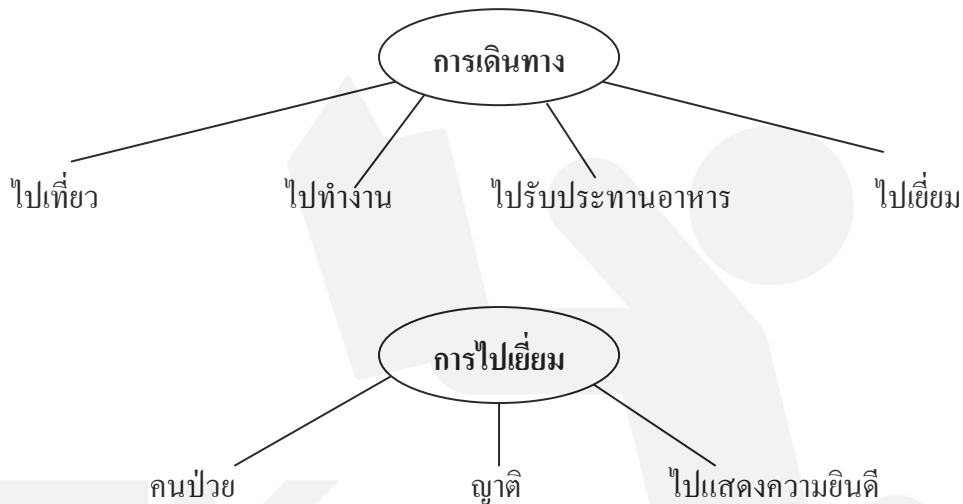
ดังนั้น ในการเตรียมการสอนอ่านทุกครั้ง ครูควรเน้นและให้ความสนใจว่า ในการอ่านของนักเรียนแต่ละครั้ง ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความคิดรวบยอดที่จะได้จากการอ่านแต่ละครั้ง
2. ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น เรื่องมานะ และมานี ไปที่ยวรถไฟ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักไม่ใช่การเดินทางด้วยรถไฟ “ อาจเป็นการไปเยี่ยมตา”

ซึ่งเป็นความคิดที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม และเด็กหุนหวนที่ไม่มีเตรียมพื้นฐานทางการอ่าน หรือไม่รู้จักวิธีเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ก็จะมีปัญหาในเรื่องความเข้าใจความคิดรวบยอด เรื่อง “การไปเยี่ยม”

ดังนั้น ในการสอนอ่านเพื่อให้เข้าใจความคิดรวบยอดนั้น ครูจึงจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบฟังความคิด และประสบการณ์ของนักเรียนที่สอน ว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เรื่องการไปเยี่ยมมาแล้วหรือไม่อย่างไร โดยการใช้หลักการสร้างอุบายในการอ่าน หรือการวางแผนการจัดรวบรวมความรู้ ความเข้าใจ เช่น

การสร้างอุบายในการอ่าน เป็นการรวบรวมความคิด และเป็นการเชื่อมโยงความเข้าใจ ซึ่งครูใช้เป็นเทคนิคในการเตรียมพื้นฐานก่อนการอ่านได้ตามแนวคิดของวีเวอร์ (Weaver, 1988) ที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

เกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจนั้น สมิท (Smith, 1986) ได้กล่าวไว้ว่า การที่คนเราจะเข้าใจอะไรนั้น มิได้หมายความว่าเรารู้จักสิ่งนั้นมาก่อน เราจึงจะเข้าใจสิ่งนั้น ดังนั้น วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่จะอ่านได้เข้าใจยิ่งขึ้น คือ การรู้จักตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านไว้ก่อน จะช่วยให้นักเรียนสามารถหาคำตอบ หรือจุดเน้นที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น กว่าที่รู้จักจุดเน้นหรือใจความสำคัญของเรื่องที่จะอ่าน

เด็กหุนหวนก็เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป คือ เด็กมีความรู้ค่อนข้างมากก็จริง แต่การวิจัย พบว่า ปัญหาของการอ่านของเด็กหุนหวน คือ การไม่รู้จกนำความรู้มาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางด้านวิชาการ ที่ได้จากโรงเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการอ่านข้อความ ทั้ง ๆ ที่บางครั้ง นักเรียนมีความรู้สอดคล้องตรงกับเรื่องที่กำลังอ่านเป็นอย่างดี (Owing, Peterson, Bransford, Morris, and Stiein, 1980) ซึ่งข้อความดังกล่าวได้รับการยืนยันว่า เห็นได้ชัดเจนในเด็กที่จัดอยู่ในกลุ่ม ของเด็กที่มีความสามารถค่อนข้างอ่อน เนื่องจากพบว่า เด็กในกลุ่มดังกล่าว ไม่เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ตนกำลังอ่านกับสิ่งที่ตนได้เรียนรู้อ่านแล้ว นอกจากนั้นครูยังไม่คาดหวังให้ เด็กในกลุ่มนี้ทำความเข้าใจ กับสิ่งที่ดูเหมือนเป็น “งานยาก” สำหรับเขาอีกด้วย

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า นอกเหนือจากการคาดหวังเด็กให้สูงแล้ว ครูสอนการอ่านควรให้ความสนใจในการเตรียมพื้นฐานในการอ่านให้แก่เด็กก่อนการอ่านทุกครั้ง เพราะผลการศึกษาวิจัย แสดงว่าการเตรียมการอ่านที่ถูกต้องจะช่วยให้เด็กสามารถประสบความสำเร็จในการอ่านมากขึ้น (Beak, Omanson, Mckeown, 1981)

นักการศึกษาเกี่ยวกับเด็กหูหนวกได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษามือที่ส่งผลต่อการอ่านไว้ เช่น การศึกษาของ แอนดรูส์และเมสัน (Andrews & Mason. 1986 : 210-216) พบว่าเด็กหูหนวกจะเรียนรู้การอ่านขั้นต้นเมื่อเขาเรียนรู้ภาษามือแล้ว ดังนั้น การสอนให้เด็กหูหนวกอ่านหนังสือจึงควรคำนึงถึงภาษามือที่เด็กหูหนวกรู้ด้วย เพราะภาษามือจะเป็นภาษาที่มีความหมายที่เด็กมีความคุ้นเคย และใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าวิธีอื่นในระยะวัยแรก ๆ ของเด็กหูหนวก จากการศึกษาของ คราตตี และคนอื่น ๆ (Cratty and others. 1986 : 281) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการจำ การเคลื่อนไหว จากภาพแสดงการเคลื่อนไหวในท่าต่าง ๆ ระหว่างเด็กปกติกับเด็กหูหนวก อายุระหว่าง 5-13 ปี พบว่าเด็กหูหนวก ที่ระดับอายุน้อย จะจำการเคลื่อนไหว และตำแหน่งของมือได้ดีกว่าเด็กปกติ ส่วนในเด็กที่อายุมากจะไม่มี ความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าเด็กหูหนวกในวัยต้น ๆ นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องสังเกตท่าทางภาษามือต่าง ๆ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กที่จะใช้สื่อความหมายได้เข้าใจง่ายที่สุด การจำภาพการเคลื่อนไหวตำแหน่งมือของเด็กหูหนวกจึงมีคุณค่า และทำให้เด็กสนใจและตั้งใจมากกว่าเด็กปกติ

บราเดน (Braden. 1986 : 253-255) ศึกษานิสัยความชอบในการอ่านของนักเรียนหูหนวกในโครงการ ภายหลังจากการเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 441 คน พบว่า นักเรียนหูหนวกส่วนมากถูกบังคับให้อ่านมากกว่าที่จะอ่านเอง และนักเรียนหูหนวกส่วนมากจะหยุดอ่านเมื่อจบจากโรงเรียนแล้ว

การที่เด็กมีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อหนังสือที่อ่านนั้น อาจเป็นผลมาจากรูปแบบของหนังสือระดับชั้น กลุ่มอายุ และเพศ และความสามารถในการเข้าใจของเด็กที่มีต่อสำนวน การใช้ภาษาในหนังสือ สำหรับเด็กหูหนวกนั้น จะเห็นได้ว่าพวกเขา มีความสนใจ และมีทัศนคติต่อการอ่านหนังสือต่ำกว่าเด็กปกติ และจะหยุดอ่านหนังสือ เมื่อจบออกจากโรงเรียนแล้ว ซึ่งอาจเนื่องจากหนังสือที่อ่านไม่เอื้อต่อความเข้าใจ ความสนใจ และความสามารถในการอ่านของเด็กหูหนวก

วีรดี นิธิกุล (25530 : 50-55) ศึกษาสภาพการอ่านและเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านประเภทต่าง ๆ ของหนังสือ ระหว่างเด็กหูหนวกกับเด็กปกติ ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กหูหนวก จำนวน 152 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษา 4 แห่ง ทั่วประเทศ และเด็กปกติ จำนวน 345 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนใกล้เคียงกับโรงเรียนเด็กหูหนวก ผลการศึกษา พบว่า เด็กหูหนวก และเด็กปกติส่วนมากมีสภาพการอ่านที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ และภูมิภาค พบว่า มีสภาพการอ่านที่แตกต่าง เช่นเดียวกัน

แนวคิดเรื่องนิสัยรักการอ่าน

การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยทุกคนต้องพยายามฝึกตนให้เป็นนักอ่านที่ดี และช่วยสนับสนุนส่งเสริมชักชวนให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญในเรื่องการอ่าน ให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน (กรมวิชาการ, 2529: 11) การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะเมื่อเด็กรักการอ่านตั้งแต่เล็ก ๆ แล้ว เวลาเด็กเจริญเติบโตขึ้น นิสัยรักการอ่านจะติดตัวต่อไปเรื่อย ๆ เป็นผลดีต่อการเรียน และการปรับปรุงตัวเข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี และสวัสดิ์ เรื่องพิเศษ (2523 : 5) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จะส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ และสติปัญญา อันประกอบด้วย มีความรู้ดี ความประพฤติดี มีพละทานมัชฌมบูรณ์ดี สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง แต่นิสัยรักการอ่านของแต่ละชาติมีความแตกต่างกันอย่างมาก ส่วนเจริญผล สุวรรณโชติ (2528 : 1) ให้ข้อสังเกตการอ่านของคนในแถบยุโรป และอเมริกาว่า คนยุโรปและอเมริกาอ่านหนังสือมากกว่าคนเอเชีย โดยเฉพาะเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคนไทยแล้ว เห็นได้ชัดเจนมาก คือ คนยุโรปหรืออเมริกาไม่ว่าจะเดินทางไปพักผ่อนที่ใด มักจะนำหนังสือติดตัวไปด้วย ส่วนคนไทยมักใช้เวลาไปกับการรับประทานอาหาร

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2529 : 195-196) ได้อธิบายถึงสาเหตุที่คนไทยไม่มีนิสัยรักการอ่านว่ามีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ มีอยู่ไม่เพียงพอกับการค้นคว้าหาความรู้ เด็กถูกบังคับให้อ่านหนังสือเพียงเล่มเดียว คือ หนังสือเรียน เช่น สมัยก่อนอ่าน “หนังสือนิทานอีสป” เรื่องเดียว หรือแม้แต่การซื้อหมาอ่านเองก็มีราคาแพงเกินกำลังซื้อของประชาชนที่อยู่ในระดับเศรษฐกิจต่ำและในระดับปานกลาง
2. กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกนิสัยในการอ่าน เช่น ไม่มีการส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุด เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับไปแล้ว จึงไม่มีนิสัยที่จะค้นคว้าจากห้องสมุดประชาชนหรือแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ
3. หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นเอกสารสำคัญที่จะปลูกฝังเด็กให้มึนนิสัยรักการอ่าน ยังไม่สามารถผลิตออกมาให้เพียงพอกับความต้องการของเด็กเท่าที่ควร และยังมีราคาแพงอยู่เป็นอันมาก เด็กที่มาจากครอบครัวระดับต่ำ และระดับกลาง ไม่สามารถที่จะซื้อหมาอ่านได้
4. พื้นฐานการศึกษาทั่วไปของคนไทยยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คืออยู่ในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การรักการอ่านจึงยังไม่เกิด
5. สถานที่สำหรับการส่งเสริมการอ่านมีอยู่เป็นจำนวนน้อย เช่น ห้องสมุดประชาชนที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2539 ยังมีอยู่ทั่วประเทศประมาณ 300 กว่าแห่ง แต่ประชากรมีตั้ง 50 ล้านคน ห้องสมุดประชาชนจึงไม่มีถ้าว่าจะเพียงพอกับคนอ่าน

6. ผู้ผลิตหนังสือยังสังเกตเห็นเรื่องของธุรกิจการค้าขายหนังสือ และไม่กล้าที่จะลงทุนสูงที่จะผลิตหนังสือเด็ก จึงทำให้หนังสือเด็กยังคงมีต้นทุนสูง ผู้มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถจัดหาให้ลูกหลานของตนอ่านได้

สาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นอุปสรรคต่อนิสัยรักการอ่าน แต่อย่างไรก็ตาม แฮริส (อ้างอิงโดย จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจน. 2525 : 39-43) กล่าวว่า มีองค์ประกอบ 4 ประเภทที่มีอิทธิพลทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

ประเภทที่ 1 จากตัวผู้อ่านเอง ได้แก่ ระดับสติปัญญา ลักษณะทางบุคลิกภาพ รวมทั้งสภาพ แรงจูงใจ สภาพร่างกาย อายุ เพศ ประสบการณ์เดิม รวมทั้งสภาพอารมณ์และความสนใจ

ประเภทที่ 2 จากเนื้อหาในการอ่าน ประเภทของเนื้อเรื่อง ความแตกต่างในส่วนของเนื้อหาที่อ่าน ความยากง่าย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึก ว่า หนังสือที่ตนกำลังอ่านอยู่นั้นเป็นหนังสือที่สนุกสนาน

ประเภทที่ 3 จากวิธีการอ่านประกอบไปด้วยวิธีการฝึกฝน เพื่อช่วยเพิ่มทักษะในการอ่าน การท่องจำ การแนะนำการอ่าน จะทำให้เด็กสามารถอ่านหนังสือได้แตกฉาน ส่งผลให้มีพัฒนาการอ่านเร็วขึ้น

ประเภทที่ 4 จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการทางการอ่าน ซึ่งเกิดจากบุคคลที่อยู่รอบข้างเด็ก ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือสภาพสังคมทั่ว ๆ ไป

ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก จะต้องคำนึงถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์บางอย่าง ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมเป็นที่จูงใจ และสร้างความประทับใจ (แม้นมาส ชาลิต 2530 : 265-266) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ เช่น ประสาทสัมผัส ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ เกิดขึ้นได้อย่างไร แนวคิดของคอนรูนก่อนที่ว่า การเรียนต้องประกอบด้วย สู จี ปู ลิ - ฟัง คิด ถาม เขียน ให้ได้ยินได้ฟัง ให้รู้จักคิด และจำ รู้จักถาม รู้จักจดบันทึก และเขียน ซึ่งให้เห็นความสำคัญของการใช้หู (รวมทั้งตา) สมอง และมีมือ กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องง่ายแก่การดู การฟัง ใ้ให้เกิดความคิด สร้างความประทับใจให้จำ ก่อให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ อยากถามอยากรู้ต่อไป สิ่งที่ได้ยินได้เห็นนั้นน่าสนใจจึงต้องจดและนำไปเขียนเป็นเรื่องราวได้ ดังนั้น เป็นต้น

2. แนวความคิดและทฤษฎีที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม คนเราต้องการอยู่ในหมู่เหล่า ความคิดใหม่ ๆ จะเกิดขึ้นเมื่ออยู่ในหมู่เหล่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยการรักการอ่าน เป็นกิจกรรมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 คน คือ ผู้จัดกิจกรรมและบุคคลเป้าหมาย คนเราต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม และต้องการเป็นสุขอยู่ในสังคม การส่งเสริมการอ่านเป็นการเร่งเร้า แนะนำแนวทางพัฒนาตนเองของแต่ละคน การเน้นประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากกิจกรรมจะมีส่วนทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ

3. แนวความคิดที่ว่ามนุษย์มีความเคลื่อนไหว มีวิวัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่ๆ แปรภพกว่า ให้ผลดีกว่า การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องคำนึงว่า มีอะไรใหม่ และแปลกกว่าคนทั่วไป หรือคนในชุมชนนั้น สถานศึกษานั้นเคยเห็น เคยได้ยินแล้วหรือไม่ การคัดแปลง แต่งเติม เปลี่ยนรูปแบบทำให้สิ่งที่คุ้นเคยแล้ว มองดูแปลก และใหม่ได้เหมือนกัน

4. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุนทรียภาพ การจัดกิจกรรมเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ ที่ต้องอาศัยความรู้ และความงาม (ทั้งในด้านภาพ เสียง และความคิด) ช่วยทำให้น่าดู น่าฟัง เป็นที่ประทับใจ ดึงดูดให้ชม ให้ฟัง และจดจำไว้นาน ก่อให้เกิดจินตนาการ และจรรโลงใจที่จะอ่าน และทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตีงาม

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานสำคัญที่จะปฏิบัติ จึงต้องกำหนดแนวทาง นโยบายในการอ่านของนักเรียนให้ชัดเจน บทบาทนี้จึงต้องมีการวางแผนร่วมกันของคณะครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการอ่านทั้งใน และนอกเวลาเรียน การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน จำต้องเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง คอยกำกับ ติดตาม นิเทศ แก้ปัญหา และเป็นกำลังใจ ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลหลัก และเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน และการปรับพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่ใช้การอ่านเป็นตัวที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการค้นคว้า ซึ่งจะติดตัวไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องมีความมั่นใจ และเข้าใจว่าการอ่านเป็นความจำเป็นที่ติดตัวนักเรียนไปตลอดชีวิต และนักเรียนจะต้องเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน การฝึกให้นักเรียนอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จึงเป็นหน้าที่ของครู การฝึกที่ดีที่สุด ก็คือ การสอนของครูที่มุ่งฝึกให้นักเรียนได้อ่าน การเตรียมการวางแผนการสอน ที่ให้นักเรียนได้อ่านจึงต้องทำอย่างแนบเนียน นอกจากนี้ยังต้องมีกิจกรรมการอ่านเสริมนอกเวลาเรียนอีกอย่างต่อเนื่อง

ครอบครัว

ครอบครัว เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในชุมชน แต่มีบทบาทที่ยิ่งใหญ่ในการส่งเสริมการอ่านให้แก่บุตรหลาน เพราะช่วง 0-3 ขวบแรก ส่วนใหญ่เด็กจะอยู่กับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ต่อจาก 2 ขวบอาจจะเข้าสู่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาล ผู้ใหญ่ในครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการส่งเสริมการอ่าน นับตั้งแต่เริ่มให้เด็กมีประสบการณ์ กับตัวอักษรง่าย ๆ การออกเสียง สมาธิต่าง ๆ การสร้างบรรยากาศการอ่านในครอบครัว เริ่มตั้งแต่การสัมผัส การเล่านิทาน การอ่าน การได้ดู เป็นการเตรียมความพร้อมไปสู่การอ่านที่สมบูรณ์ ซึ่งเด็กวัย 0-3 ขวบ เป็นช่วงที่เราจะพัฒนาความฉลาด อารมณ์ของเด็กได้ดีที่สุด สัมผัส

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกหนทุก

ของพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย จะเป็นสัมผัสที่อบอุ่นของบุตรหลาน การให้ลูกหลานนั่งตักแล้วเล่านิทาน พูดคุย เป็นความอบอุ่นที่ลูกต้องการ พร้อมทั้งจะรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้ใหญ่จัดให้ ซึ่งควรทำทุกวัน อย่างน้อยวันละ 10 นาที

ชุมชน

ชุมชนมีบทบาทจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมการอ่านได้ด้วยการจัดบริการต่าง ๆ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่สำคัญ ที่มีองค์ความรู้เป็นองค์ความรู้ช่วยให้เกิดการอ่านที่โรงเรียน สามารถนำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดการอ่าน ด้วยการร่วมมือซึ่งกันและกันตลอดเวลา อาจจะต้องสโมสร ชมรม ที่เกี่ยวกับการอ่าน หรือให้วัดเป็นสถานที่รวบรวม หรือศูนย์กลางการจัดกิจกรรมอันจะเป็นการสร้างบรรยากาศของการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

แนวทางการส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้

3

การอ่านเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ทักษะเดียว ไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่จะต้องมีการสอน ฝึกฝน และมีโอกาสได้ปฏิบัติจริง ปัญหาใหญ่ของการอ่าน มิใช่อยู่ที่การอ่านไม่ออก เท่านั้น แต่ยังมีปัญหาการอ่านไม่เป็น และไม่ยอมอ่าน ส่งผลให้ไม่เกิดการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้การส่งเสริมการอ่านจึงจำเป็นอย่างมากสำหรับการพัฒนาเด็กทุกคนให้มีนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืน และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น การส่งเสริมการอ่านจะต้องปลูกเร้า และกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ เห็นประโยชน์ในการอ่าน รู้จักวิธีการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และที่สำคัญ การส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้ของเด็กทุกคนจะต้องกระทำในรูปแบบการจัดกิจกรรม ต้องมีความต่อเนื่อง จนเกิดเป็นนิสัย เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรแห่งการเป็นผู้รักการอ่าน และพัฒนาสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของเด็กทุกคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จึงขอเสนอแนวทางการส่งเสริมการรักการอ่าน รักการเรียนรู้ ไว้ 4 แนวทาง คือ

1. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้
2. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน การเรียนรู้
3. จัดแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายกระตุ้นความสนใจ
4. จัดทรัพยากรให้เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการ

1. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักการอ่านรักการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักการอ่านรักการเรียนรู้ สามารถทำได้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ลักษณะของกิจกรรมต้องมีความหลากหลาย สามารถบูรณาการสู่ทุกกลุ่มสาระวิชา ส่งผลครอบคลุมทั้งทางด้านการฟัง คิด พูด เขียน และสร้างความรู้สึกร่วมกันกับกิจกรรมนั้นๆ ส่งผลให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้ที่ดี คือ

1. ได้รับความสนใจ เช่น การจัดนิทรรศการที่ดึงดูดความสนใจ การตอบปัญหา การใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีส่วนร่วม หรือการมีของรางวัลต่าง ๆ
2. จูงใจให้อยากอ่าน และกระตุ้นให้อยากอ่าน อยากเรียนรู้ เช่น ข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจ หรือหัวข้อเรื่องที่เป็นที่น่าสนใจ
3. ไม่ใช้เวลานาน ความยากง่ายของกิจกรรมเหมาะสมกับเพศ ระดับอายุ ชั้นการศึกษา และศักยภาพของนักเรียน
4. ไม่เป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่หนังสือ การอ่าน การค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ได้มีการนำเสนอทุกครั้ง
5. เป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แฝงการเรียนรู้ตามอัธยาศัย จากการร่วมกิจกรรมนั้น ๆ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ : ศิลปการบรรณานุกรม, 2542)

ตัวอย่างกิจกรรมการส่งเสริมการรักการอ่านรักการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม	ลักษณะของกิจกรรม
การเล่าหนังสือ	-เล่านิทานด้วยภาษามือประกอบท่าทาง -การเล่าเรื่องจากหนังสือที่อ่าน -กิจกรรมแข่งขันการเล่านิทาน/เล่าเรื่องจากหนังสือ
การแสดงนาฏกรรมและอื่น ๆ	-การแสดงละครจากเรื่องสั้น นิยาย เหตุการณ์อิงประวัติศาสตร์ฯ -การแสดงจินตลีลาประกอบเพลง -การร้องเพลงภาษามือ -การแสดงละครใบ้ -การแสดงละครหุ่น

รูปแบบกิจกรรม	ลักษณะของกิจกรรม
แข่งขันจากการอ่าน	-แข่งขันโต้ว่าที -แข่งขันตอบปัญหาจากหนังสือ หรือความรู้ทั่วไป -แข่งขันเปิดพจนานุกรม -แข่งขันทักษะวิชาการ -แข่งขันการหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
การเขียนที่นำไปสู่การอ่าน และการเรียนรู้	-เขียนเรียงความ -เขียนบันทึก -เขียนจดหมาย -เขียนอภิปราย แสดงความคิดเห็น
จัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการอ่าน	-โครงการสัปดาห์ห้องสมุด -โครงการรักการอ่าน -โครงการแนะนำหนังสือน่าอ่าน -โครงการยอดนักอ่าน -โครงการค่ายรักการอ่าน รักการเรียนรู้
การเล่นที่นำไปสู่การอ่านและการเรียนรู้	-เล่นอินเทอร์เน็ต -เกมจากคอมพิวเตอร์ -การทายปัญหา -เกมต่อคำศัพท์ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย -เกมคณิตศาสตร์ -การประดิษฐ์สิ่งของ
การจัดกิจกรรมที่นำไปสู่การอ่าน และการเรียนรู้	-กิจกรรมทัศนศึกษา/ชมนิทรรศการ -สำรวจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม -การทดลองทางวิทยาศาสตร์ -การทำโครงงาน -การประกอบอาหาร -การสร้างงานศิลปะ
การทำกฤตภาค	-ดัดข่าวสาร บทความที่น่าสนใจ ตามป้ายนิเทศ สถานที่ต่าง ๆ เช่น ต้นไม้พูดได้ เสาคำความรู้ ห้องน้ำ ทันโลก

ครูทุกคนอาจจะร่วมมือกันเป็นแกนนำในการปฏิบัติ แทนที่จะสั่งหรือบังคับให้นักเรียนทำ แล้วชักชวน เชื้อเชิญให้นักเรียนอ่านจนรู้สึกอยากอ่านด้วยตนเอง สร้างบรรยากาศแห่งการสนทนา พูดคุยอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือ อาจจะเป็นหนังสือพิมพ์ สารานุกรม บทความ งานเขียนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านมากขึ้น

2. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน การเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญ และมีผลทางจิตวิทยา ต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านการเรียนรู้ ในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ควรทำ เพราะสามารถช่วยกระตุ้นพฤติกรรม นิยัรักการอ่าน รักการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ห้องสมุดถือว่าเป็นศูนย์กลางที่รวบรวมหนังสือ และข้อมูลข่าวสารที่ใหญ่ที่สุดของโรงเรียน จึงควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้ดึงดูดความสนใจ ไม่น่าเบื่อเหมือนห้องสมุดในรูปแบบเดิม ๆ เช่น จัดมุมที่สามารถอ่านหนังสือได้อิสระ การใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นคว้า ครอบคลุมการจัดกิจกรรมที่สนุกสนาน ไร้ความสนใจ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าห้องสมุด ไม่เพียงแต่ภายในห้องสมุดเท่านั้น บริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียนก็สามารถจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการอ่านการเรียนรู้ได้ โดยจัดกระเช้าหนังสือเคลื่อนที่วางในบริเวณศาลาพักผ่อน โต๊ะม้าหิน ระเบียงอาคารเรียน ภายในเรือนนอน เป็นต้น จัดป้ายนิเทศ บอร์ดความรู้ ข่าวสาร พุทธภาษิต คำถาม ในสถานที่ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จัดให้ทุกที่ในโรงเรียนเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

นอกจากการเน้นเรื่องสถานที่แล้ว กิจกรรมก็มีส่วนสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน เช่น การกำหนดกิจกรรม “วางทุกคน อ่านทุกคน” โดยโรงเรียนกำหนดเวลาให้นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนอ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ สารใดก็ได้ ตามความสนใจ พร้อมกันทุกวัน วันละ 15 นาที (อาจมีสัญญาณในการบอกให้เริ่มและหยุดอ่าน) ทั้งนี้ครูนับว่ามีบทบาทสำคัญที่เป็นต้นแบบ ให้กับนักเรียน นำสิ่งที่ได้จากการอ่าน การจดบันทึก ประสบการณ์การเรียนรู้รูปต่าง ๆ ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน เช่น งานศิลปะ งานประดิษฐ์ โครงการ รายงาน งานเขียน เรียงความ การแสดง ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ สำหรับเด็กहुหนวก

3. การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจ

นอกจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียนแล้ว แหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์ และกระตุ้นการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน การจัดแหล่งเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย น่าสนใจ มีทั้งแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ภายใน และภายนอกห้องเรียน ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ว่าสามารถจัดแหล่งเรียนรู้ อะไรภายในโรงเรียนได้บ้าง เช่น จัดสวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนคณิตศาสตร์ สวนวรรณคดี ลานวัฒนธรรม แปลงเกษตรสาธิต เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ภายนอก เป็นการเปิดโลกกว้างสู่การเรียนรู้ของเด็กहुหนวกอย่างมาก การได้ไปในสถานที่จริง เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งโบราณสถาน ศาสนสถาน สวนสัตว์ โรงละคร หอศิลป์ สถานที่จัดงานนิทรรศการต่าง ๆ ซึ่งอาจจัดกิจกรรมในรูปแบบทัศนศึกษา

ดูงาน หรือการเข้าค่าย นอกจากจะได้รับความรู้ด้านวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้รับประสบการณ์ตรง จากวิทยากรท้องถิ่น นักเรียนยังได้เรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ

การจัดให้เด็กหูหนวกได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จะสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดทักษะ การเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เข้าใจในเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เด็กจึงเกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้น ครูจึงสามารถเชื่อมโยงให้เข้าสู่กิจกรรมการอ่าน การเขียน กระตุ้นให้เด็กค้นคว้า ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ สนับสนุนให้มีการเรียน การจดบันทึก ข้อมูล เรื่องราว ความคิดเห็น ความรู้สึก สื่อวีดิทัศน์ ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถกระตุ้น การอ่าน การเรียนรู้ ของ เด็กหูหนวกได้ดี เพราะเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจในการนำเสนอ เช่น วีดิทัศน์ประกอบหลักสูตรเนื้อหาวิชา ต่างๆ วีดิทัศน์ประเภทสารคดี นิทาน และวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นสำหรับคนหูหนวกที่มีภาษามือ หรือ มีตัวหนังสือภาษาไทยด้านล่างของจอภาพ ให้สามารถอ่านได้ด้วยตนเอง

4. การจัดทรัพยากรให้เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการ

ทรัพยากร หมายถึง สื่อต่าง ๆ ทั้งสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยี ต้องมีจำนวนมากพอแก่การศึกษา ค้นคว้า และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประเภทของหนังสือสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย รูปแบบของหนังสือมีความน่าสนใจชวนให้หยิบอ่าน เช่น หนังสือที่มีรูปภาพประกอบ หนังสือโปปอัฟ หนังสือสำหรับคนหูหนวก ซึ่งอาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการหนังสือ ที่อยากให้มีในห้องสมุด นอกจากหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ แล้ว ปัจจุบันเทคโนโลยี นับว่ามีส่วนสำคัญ เพราะเป็นช่องทางในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเด็กหูหนวกสามารถเข้าถึงได้ อีกทั้งยังสามารถใช้ในการสื่อสาร พูดคุย โดยการพิมพ์ข้อความโต้ตอบถึงกัน ผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลใน เว็บไซต์ต่าง ๆ นับเป็นการกระตุ้นพัฒนาการทางภาษาที่เกิดจากทักษะการอ่าน การเขียน การเรียนรู้ ผ่านสื่อเทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หุหนวกมีข้อจำกัด
 อ่านเขียนไม่เข้าใจ
 ครูจึงคิดค้นวิธี
 ทุ่มเททั้งกายใจ
 ส่งเสริมรักการอ่าน
 กิจกรรมตัวนำพา
บรรยากาศเอื้อเรียนรู้
 ครูเป็นแบบเชื้อเชิญให้
แหล่งเรียนรู้อันหลากหลาย
 เชื่อมโยงเข้าสู่ตน
ทรัพยากรมีพอเพียง
 เทคโนโลยีมีมากคุณ
 4 แนวทางตามแนวคิด
 รักการอ่านเป็นนิสัย

ไม่นัดเรื่องภาษา
 ฟังวาจาไม่เข้าใจ
 เทคนิคดีสรรหาให้
 แนวทางใหม่ใช้พัฒนา
 ครูริบงานรับอาสา
 ลูกศิษย์มาเริ่มสนใจ
 จัดสวยहरुดูสดใส
 ลูกศิษย์ได้อ่านทุกคน
 พาออกไปสู่ชุมชน
 กลับมากันหาข้อมูล
 จัดวางเรียงสนับสนุน
 ช่วยกระตุ้นเด็กทุกวัย
 พาลูกศิษย์ยอมเปิดใจ
 เรียนรู้ได้ตลอดกาล

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

4

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่ม หรือในหมู่คณะ เน้นความสามัคคี ช่วยเหลือกัน เพราะกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จะมีความหลากหลายในตัวเอง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องมีการปรับตัว ปรับทัศนคติของตนเอง และยอมรับ กฎ กติกา ของหมู่คณะ

นอกจากนี้นักเรียนหูหนวกเมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มแล้ว จะเกิดความคุ้นเคย การดำเนินกิจกรรมจะเป็นไปด้วยความสุข สนุกสนาน และอบอุ่น อยู่ด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความภาคภูมิใจและความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เกิดกระบวนการกลุ่มและการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะต่อไป

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีประโยชน์ต่อนักเรียนหูหนวกเป็นอย่างมาก เพราะบางกิจกรรมจะมีการแข่งขันกัน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นและพยายาม

กิจกรรมการเขียนบันทึก

การส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นนักเรียนหูหนวกรักการเขียน ด้วยการเขียนบันทึกเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนรักการอ่าน รักการค้นคว้าเพิ่มเติม เพราะการเขียนบันทึกเป็นร่องรอยที่เกิดขึ้นจากการสังเกต การอ่าน หรือพบเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งประทับใจแล้วต้องการเก็บไว้เพื่อป้องกันการลืมของนักเรียนเอง ดังนั้นมาเขียนข้อความเล็ก ๆ หรือประโยคไว้ในสมุดประจำตัว จึงเป็นการทบทวนความคิดและความจำได้ดีอย่างหนึ่ง

การเขียนบันทึกสำหรับเด็กหูหนวก ควรให้เขียนสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว หรือเหตุการณ์ที่เกิดกับตัวนักเรียนก่อน เช่น การเขียนบันทึกประจำวัน แล้วจึงเป็นการเขียนสิ่งที่ไกลตัวออกไป เช่น เมื่อนักเรียนไปอ่านพบคำ หรือข้อความแปลกๆ ที่นักเรียนไม่รู้จัก ไม่รู้ความหมายมาก่อน นักเรียนก็บันทึกไว้เพื่อนำ

กลับไปศึกษาหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม การเขียนบันทึกยังเป็นการช่วยเตือนความจำของนักเรียน เมื่อนักเรียนไปพบเห็นสิ่งต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่นักเรียนยังไม่รู้จักนักเรียนจะได้เขียนบันทึกไว้อ่าน หรือถ่ายทอดให้กับเพื่อน ๆ ได้รับความรู้เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกัน

การเขียนบันทึกเป็นการจัดระบบความคิดในการเขียน และถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนที่เป็นระบบสำหรับเด็กอนุหนวกเมื่อได้เขียนบ่อย ๆ และอ่านทบทวนเรื่องที่ได้เขียนบันทึกไปแล้วบ่อย ๆ จะเกิดเป็นความจำที่คงทน นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะอ่านและบันทึกเรื่องราวที่ตนเองสนใจต่อไป

กิจกรรมการโต้วาทิ

นอกจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว การจัดกิจกรรมการโต้วาทิให้กับเด็กอนุหนวกก็เป็นการส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อีกทางหนึ่ง กล่าวคือ การโต้วาทิเป็นศิลปะในการพูดและแสดงความคิดเห็นโดยใช้ข้อมูลหลักการและเหตุผลสนับสนุน เรื่องราวที่ผู้พูดโน้มน้าวใจผู้ฟังให้คล้อยตามและหักล้างข้อคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์ที่จะแสวงหาให้รู้ถ่องแท้ในเรื่องนั้นๆว่าเป็นอย่างไรในมุมมองที่หลากหลาย

การที่เด็กอนุหนวกจะสามารถดำเนินการโต้วาทิกันได้แต่ละฝ่ายจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆจะโดยการอ่านหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือสอบถามผู้รู้เพื่อรวบรวมข้อมูลและหลักฐานมาสนับสนุนความคิดเห็นของตน และหักล้างข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างสมเหตุสมผล ทั้งนี้ต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์พิจารณาหาแก่นสารหรือประเด็นสำคัญและเรียบเรียงข้อมูลเหล่านั้นเป็นตัวหนังสือ เพื่อการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษามือ ซึ่งกิจกรรมการโต้วาทิสามารถจัดให้กับเด็กได้ในทุกระดับ เพียงแต่เลือกวิธีการโต้วาทิให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กควรเป็นเรื่องที่ไม่ยากจนเกินไป เป็นเรื่องใกล้ตัว ยืดหยุ่นรูปแบบให้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กอนุหนวกและชั้นวัย เพื่อไม่ให้เด็กคิดว่ายากเกินความสามารถ

ครูจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ช่วงเริ่มแรกครูอาจต้องมีบทบาททั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง เป็นพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือแนะนำ วิธีการค้นหา เรียบเรียงข้อมูล เช่น ยัติ “ ต้มนม ดีกว่า ต้มน้ำ ” ครูอาจให้คำแนะนำว่านักเรียนต้องหา ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าสารอาหาร ประโยชน์ที่มีต่อร่างกายและความสำคัญในด้านอื่นๆของนมและน้ำ หรือ ควรมีรูปภาพ อุปกรณ์ หลักฐานอื่นๆประกอบอะไรอีกบ้าง โดยให้นักเรียนดำเนินการค้นคว้าปฏิบัติด้วย ตนเอง

การโต้วาทีเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบกระบวนการในการฝึกเด็กทุกคนให้เห็นความสำคัญของการ อ่าน การเขียน การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างมาก อันเป็นพื้นฐานของการ ศึกษาในอนาคต และการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคน สามารถปลูกฝังความมีเหตุผล ค้นหาค้นคว้าที่จริง เสริมสร้างความมั่นใจ พัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาศิลปะการนำเสนอด้วยภาษามืออย่างน่าชม

การแสดงบทบาทสมมุติ

การแสดงบทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิด จินตนาการ หรือนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ ถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงออกทางกาย ทางภาษาเพื่อสื่อให้ผู้อื่นรับรู้ได้ ซึ่งสามารถนำมา ใช้เป็นเทคนิค ในการเรียนการสอนสำหรับเด็กทุกคนได้เป็นอย่างดี การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการช่วยในการอธิบาย เรื่องราว สื่อความหมายในสิ่งที่เป็นามธรรมให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้เป็น กลยุทธ์ในการส่งเสริมให้เด็กทุกคนรักการอ่าน รักการเรียนรู้ได้อีกทางหนึ่ง กล่าวคือ จากเดิมที่ครูเป็น ผู้คอยป้อนข้อมูลเนื้อหาให้ และนักเรียนเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว

ครูสามารถนำกิจกรรมนี้มาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม โดยมอบหมายให้นักเรียน แสดงบทบาทสมมุติที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียนรู้อยู่ เช่น ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแสดงบทบาท สมมุติเรื่องราวประเพณีสำคัญ เรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในสมัยต่างๆ พุทธประวัติ หรือเรื่องราว จากนิทานพื้นบ้าน วรรณคดีไทย สุภาษิตคำพังเพย เป็นต้นซึ่งทำให้นักเรียนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า ข้อมูล จะด้วยการอ่านหนังสือ การสอบถามจากผู้รู้หรือการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ใดๆ เพื่อเก็บ

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกคน

รวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติเพื่อสื่อให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ เรื่องราวเนื้อหาที่ตนได้ค้นคว้ามา อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบได้ว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ได้อ่านศึกษาค้นคว้าลึกซึ้งมากน้อยเพียงไร ครูจะเป็นส่วนเติมเต็มให้กับนักเรียนทั้งในเรื่องเนื้อหาวิชาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะการอ่านของนักเรียน สำหรับในเด็กเล็กอาจให้แสดงบทบาทสมมุติจากเรื่องราวนิทานที่อ่านง่ายๆ มีรูปภาพประกอบเพื่อเพิ่มความเข้าใจ ครูอาจต้องมีส่วนร่วมมากกว่าในเด็กโต ก็เป็นไปได้

จากเดิมที่เคยเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องยาก และไม่มีแรงจูงใจที่จะอ่านหนังสือ การนำเทคนิคนี้มาใช้จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะอ่าน เพราะการแสดงบทบาทสมมุติเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และวิถีชีวิตของคนहुหนวก เป็นเรื่องที่เด็กहुหนวกทำได้ดี อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมความกล้าแสดงออกให้กับเด็กहुหนวกอีกด้วย

กิจกรรมการเล่านิทาน

นิทานมีคุณค่าต่อเด็กอย่างมาก ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาการในทุกด้านอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากเรื่องราวในนิทานจะมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีข้อคิด คติสอนใจแล้ว นิทานยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทางภาษาได้เป็นอย่างดีสำหรับเด็กहुหนวก เพราะในหนังสือนิทานส่วนใหญ่มีรูปภาพที่มีสีสันสวยงาม ดึงดูดให้ เด็กहुหนวกสนใจหยิบขึ้นมาอ่าน อีกทั้งมีคำศัพท์มากมายที่น่าเรียนรู้

แต่กลับพบว่าเด็กहुหนวกส่วนใหญ่จะดูแต่ภาพเพียงอย่างเดียว ไม่สนใจที่จะอ่านเนื้อเรื่องมากนัก เมื่อถามถึงเรื่องราวก็บอกได้เพียงคร่าวๆ ไม่สามารถเล่ารายละเอียดเนื้อหาของเรื่องราวได้ ดังนั้นครูจึงต้องปรับกลยุทธ์ใหม่เพื่อส่งเสริมให้เด็กहुหนวกมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น โดยใช้ต้นทุนเดิมของความนิยมในหนังสือนิทานที่มีอยู่แล้ว มากระตุ้นให้เด็กสนใจในเนื้อหาของนิทาน โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กहुหนวกได้แสดงศักยภาพในการเล่านิทานด้วยภาษามือ ได้แสดงออกซึ่งอารมณ์ สีหน้าท่าทาง จินตนาการ แก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมภายในห้องเรียนหรือบนเวทีการประกวด การแสดงความสามารถต่างๆ เพราะกิจกรรมนี้จะเป็แรงจูงใจให้เด็กहुหนวกเห็นความสำคัญของการอ่านเพิ่มขึ้น

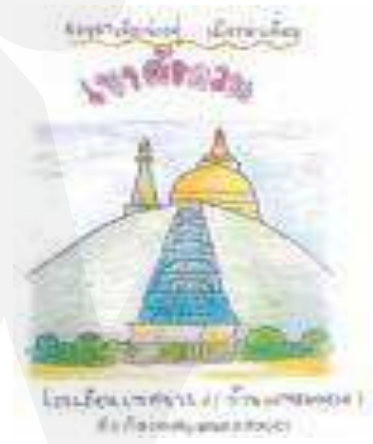
เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กहुหนวก

เพราะการที่เขาจะถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึก ร้อยเรียงออกมาเป็นภาษามือ แสดงออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ได้นั้น เขาต้องรู้คำศัพท์ เข้าใจความหมายของประโยคนั้นๆ จะโดยการศึกษาด้วยตนเอง หรือได้รับการช่วยเหลือจากครูที่สุดแล้วแต่ เมื่อได้รับการฝึกฝนเป็นประจำจะเกิดความมั่นใจและคิดเป็นนิสัย สามารถเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนหูหนวกคนอื่นๆ ได้ ครูนับว่ามีส่วนสำคัญที่จะคอยเป็นที่ปรึกษา เป็นกำลังใจ กระตุ้นให้เด็กหูหนวกสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง ครูควรแนะนำให้เด็กเลือกหนังสือนิทานที่เหมาะสมกับวัย กับศักยภาพของนักเรียน เพื่อไม่ให้รู้สึกว่ายากจนเกินไป นับว่าเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่ง

การทำหนังสือเล่มเล็ก

การส่งเสริมให้เด็กหูหนวกจัดทำหนังสือเล่มเล็ก นับเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่สามารถส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้เพราะหนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสือที่นักเรียนทำขึ้นเองทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดโครงเรื่อง เนื้อหาเรื่องราว บทสนทนา วาดภาพประกอบ ตลอดจนการออกแบบหน้าปกและจัดทำรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ กิจกรรมนี้อาจดูเป็นเรื่องยาก แต่ความเป็นจริงแล้ว กลับเป็นเรื่อง ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กหูหนวกอย่างมาก เพราะเด็กหูหนวกส่วนใหญ่มีจินตนาการ มีทักษะการสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว และมีพรสวรรค์ด้านศิลปะในการวาดภาพ แต่อาจพบปัญหาในด้านการเขียนที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย หรือไม่สามารถเรียบเรียงความคิดร้อยเรียงเป็นภาษาเขียนได้ ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้หนังสือเล่มเล็กของนักเรียนสำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยการฝึกให้เด็กหูหนวกจัดทำแผนผังความคิด นำโครงเรื่องมาแบ่งเป็นตอนๆ เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาด แล้วจึงเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาของตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กหูหนวกกล้าที่จะเขียนหรือตรวจสอบว่ามีเนื้อหาตรงกับที่นักเรียนคิดไว้หรือไม่ บทบาทที่สำคัญของครูอีกประการหนึ่ง คือ สร้างค่านิยมการอ่าน การเขียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือทุกชนิด

หนังสือเล่มเล็กสามารถทำออกมาในรูปแบบของหนังสือนิทาน หรือหนังสือการ์ตูน ที่อ่านง่ายๆ ประมาณ 5 หน้า เนื้อเรื่องอาจเป็นเรื่องราวที่เคยได้อ่าน ได้พบเห็นมาแล้ว หรือเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นมา

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก

ใหม่จากจินตนาการ ประสบการณ์ เรื่องราวใกล้ตัว เหตุการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน หากเป็นเด็กเล็ก ครูอาจให้วาดภาพระบายสี เขียนประโยคสั้นๆบรรยายได้ภาพ เกี่ยวกับเรื่องราวหรือความรู้สึก เช่น การวาดภาพครอบครัวของตนเอง อาจฝึกให้นักเรียนเขียนว่า “ในครอบครัวของฉันมี พ่อ แม่ พี่ และฉัน / ฉันรักพ่อ ฉันรักแม่ ฉันรักพี่ / พ่อรักฉัน แม่รักฉัน พี่รักฉัน” เป็นต้น อาจให้นักเรียนเล่าด้วยภาษามือ ให้เพื่อนได้ฟังเพิ่มเติมอีก ทั้งนี้สามารถปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน

กิจกรรมนี้นอกจากจะทำให้นักเรียน ได้มีผลงานที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเองอย่างภาคภูมิใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผลงานได้รับการยกย่องชื่นชม จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะด้านการอ่าน การเขียน การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนับว่าเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากมากพอสมควร เพราะอุปสรรคของเด็กหูหนวก คือการสื่อสาร หรือการใช้ภาษามือระหว่างครูผู้สอน และผู้เรียน บางครั้งเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน หรือเข้าใจได้ไม่ครบตามเนื้อหาที่ครูต้องการจะบอกกับนักเรียน การเรียนรู้วิธีการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ที่เป็นความจำ คือ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมกันวางแผนร่วมกันดำเนินการตามแผน และร่วมกันสรุปผลงาน ซึ่งแต่ละคนจะได้แสดงความสามารถที่ตนเองถนัดเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ

การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงเป็นการฝึกให้นักเรียนรักการค้นคว้า รักการอ่าน รักการเรียนจากเรื่องที่ตนเองสนใจ โดยหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว เช่น ห้องสมุด ชุมชน ร้านค้าต่าง ๆ จากนั้นนำความรู้ที่ได้มาสรุป และจากข้อสรุปที่ได้ นักเรียนร่วมกันวางแผน ร่วมกันจัดสถานการณ์จริงจากที่ได้ค้นคว้ามา และลงมือปฏิบัติจริง เช่น ร้านขายส้มตำ ซึ่งในสถานการณ์จริง นักเรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติเองทุกอย่าง นักเรียนต้องศึกษา ค้นคว้า วิธีทำส้มตำประเภทต่าง ๆ เครื่องปรุงของส้มตำแต่ละประเภท หรืออุปกรณ์ของใช้ในการทำส้มตำ นักเรียนจะต้องค้นคว้าจากสื่อเทคโนโลยี เช่น Internet อ่านจากหนังสือต่าง ๆ จึงจะเกิดความเข้าใจ และเป็นความรู้ที่คงทน ครูเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือแนะนำเท่านั้น

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้อ สำหรับเด็กหูหนวก

นอกจากนี้นักเรียนยังได้รู้จักคำต่าง ๆ จากร้านค้าสัมผัสมากมาย ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนสามารถค้นคว้าต่อไปได้ เช่น คำว่า มะละกอ จะทำให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับประเภทของมะละกอ ชื่อของมะละกอ และคุณสมบัติของมะละกอ เช่น ยางมะละกอทำให้เนื้อเปื่อยได้ หรือมะละกอสุกเป็นผลไม้ที่แก้ท้องผูกได้ดี สร้างความตื่นตัวให้กับนักเรียนในการค้นคว้าหาคำอื่น ๆ ต่อไป

การจัดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนหุนหวกได้ศึกษาค้นคว้า การอ่าน การเขียนด้วยตนเอง จนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

กิจกรรมเรียนรู้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

การสอนให้เด็กหุนหวกรักการอ่าน โดยบอกให้อ่าน สั่งให้อ่าน อาจเป็นเสมือนการบังคับให้กินยาขม เพราะเด็กหุนหวกเห็นว่าการอ่านหนังสือเป็นเรื่องยากเกินความสามารถ จึงพยายามถอยหนี เนื่องจากพวกเขามีข้อจำกัดทางภาษา มีความยากลำบากในการทำความเข้าใจกับความหมายของคำหรือประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย หรือเรื่องที่เป็นนามธรรม สำนวนเปรียบเทียบ คำที่มีความหมายไม่ตรงตามรูปประโยค ไม่เหมือนความหมายที่เคยได้เรียนมา เด็กหุนหวกก็จะเกิดความเครียด ความเบื่อหน่ายและทำให้เลิกอ่านในที่สุด มีผู้กล่าวว่า การสอนภาษาที่ดีควรสอนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

การนำเทคนิคการเรียนรู้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันมาใช้เป็นกิจกรรมในการกระตุ้นให้เด็กหุนหวกรักการอ่าน นับเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา นอกเหนือจากการสอนเรื่องหลักภาษาแบบเดิมๆ ครูผู้สอนสามารถปรับบทบาทจากครูเป็นผู้ให้ นักเรียนเป็นผู้รับ มาเป็นนักเรียนเป็นผู้ให้ซึ่งกันและกัน ครูเป็นผู้เติมเต็มให้เกิดความสมบูรณ์ในการเรียนรู้ โดยกำหนดให้ชั้นเรียนเป็นเวทีการนำเสนอข่าวสาร มีวิธีการโดยครูมอบหมายให้นักเรียนทุกคนผลัดกันออกมานำเสนอข่าวหน้าชั้นเรียน นักเรียนจึงต้องแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหุนหวก

หรือเป็นที่น่าสนใจในขณะนั้น จะโดยการอ่านจากหนังสือพิมพ์ การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ไม่ว่า จะโดยช่องทางใด มีคำศัพท์มากมาย มีรูปแบบประโยคที่หลากหลาย มีหลายความหมายที่ต้องศึกษา จากสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ยังเป็นสื่อที่มีรูปภาพประกอบซึ่งช่วยเสริมความเข้าใจในการอ่านเพิ่ม มากขึ้น กิจกรรมดังกล่าวได้ส่งเสริมให้เด็กผู้หญิงต้องอ่านเพื่อรู้ความหมาย และสามารถสรุป วิเคราะห์ เรื่องราวเพื่อการนำเสนอ เมื่ออ่านบ่อยๆก็เกิดความคุ้นเคยและทำให้เข้าใจสำนวนภาษาไทยมากขึ้น ทั้งนี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเป็นกำลังใจ คอยช่วยเหลือสนับสนุน กระตุ้นหรือเอื้ออำนวยให้เด็กผู้หญิง สามารถค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง

เทคนิคดังกล่าวนอกจากจะทำให้เด็กผู้หญิงเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์และประโยคในรูปแบบ ต่างๆ มากขึ้น ยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กผู้หญิงเกิดนิสัยรักการอ่านรักการเรียนรู้จนเป็นนิสัย สามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน น่าสนใจในชั้นเรียน และยังได้พัฒนาการนำเสนอด้วยภาษามือ พัฒนาบุคลิกภาพ สร้างความมั่นใจในตนเอง อีกทั้งยังสามารถ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม บูรณาการเรียนรู้เข้าสู่สาระการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ได้อีกด้วย

กิจกรรมเรียนรู้จากการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย

การนำสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเป็นการสร้างความเท่าเทียมกัน ทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา นักเรียน ในชนบทห่างไกลและนักเรียนที่ด้อยโอกาสได้มีโอกาสรับรู้ ข่าวสาร ความรู้ วิทยาการใหม่ๆ เท่าเทียมกับคนอื่น การใช้ เทคโนโลยีเปรียบเสมือน การนำโลกทั้งใบมาสู่ห้องเรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนตลอด ชีวิต นักเรียนเรียนแบบเชิงรุกและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นอีก

วิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กผู้หญิง การใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เป็นการนำสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยสอนCAI การเรียนรู้ทางโทรทัศน์ที่ส่งผ่านดาวเทียม การค้นคว้าเรื่องที่สนใจผ่าน Internet มาเป็นตัวกระตุ้นให้เด็ก ผู้หญิงเกิดความสนใจที่จะอ่าน ที่จะเรียนรู้ เนื่องจากสื่อและ เทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้น ประกอบด้วยภาพ ภาพเคลื่อนไหว แสง สี ตัวอักษร และที่สำคัญเทคโนโลยีนั้นมีการโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ซึ่งเหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้ของ เด็ก ผู้หญิง จะทำให้เด็กเกิดความสนใจและความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ครูอาจนำมาใช้

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กผู้หญิง

ร่วมกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในห้องเรียน หรือเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจช่วงเวลาว่าง จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาเรียนรู้ การที่เด็กได้เรียนรู้ อย่างมีความสุขซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่านรักการเรียนรู้และรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กิจกรรมทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

การทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้จากสถานประกอบการ ห้องสมุด นิทรรศการ ฯลฯ ซึ่งวิธีการเรียนรู้ของเด็กๆ ที่สำคัญที่สุด คือ การมองเห็น ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กๆ คือการจัดให้เด็กได้เห็นของจริง สถานที่จริง สภาพความเป็นจริง เด็กจะได้รับประสบการณ์ เป็นการกระตุ้นจินตนาการและแนวคิดที่จะเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการทางการเรียนรู้ของเด็กๆ

รูปแบบในการจัดกิจกรรม

1. ให้เด็กได้ศึกษาหาข้อมูลของสถานที่ที่จะน่านักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากหนังสือ เอกสาร หรือสื่ออื่น ๆ ก่อน เพื่อให้เด็กมีความรู้เบื้องต้นและเป็นการกระตุ้นความสนใจ นำไปสู่การพัฒนาการอ่าน การเรียนรู้
2. น่านักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริง จัดเด็กเป็นกลุ่มย่อย ๆ และมีวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ โดยผ่านล่ามภาษามือ

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สนทนา ซักถาม หรือการทดลองปฏิบัติและจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะการสื่อสาร การอ่าน การเขียน

4. จัดให้เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และสิ่งที่ได้เรียนรู้ภายในกลุ่มย่อย เป็นการกระตุ้นการคิด การแสดงออก และฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้กับเด็ก

5. ให้เด็กช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอด อาจใช้วิธีการถ่ายทอดประสบการณ์มาเป็นภาพวาด การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเป็นเรื่องราว ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่งานศิลปะ และได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. ให้ตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานที่ได้ช่วยกันทำให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เด็กเกิดความกล้าแสดงออก

การจัดกิจกรรมกรรมให้เด็กได้ทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ ซึ่งหัวใจของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ในตำราหรือห้องเรียน

การประเมิน

ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน 2. กำหนดเวลา จัดทุกวัน อย่างน้อยวันละ 15 นาที 3. จัดหาหนังสือและสื่อเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 4. มีการบันทึกหลังการอ่าน 5. ผู้ร่วมกิจกรรมทุกชั้นเรียน 6. มีกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่ปัญหาในการอ่าน
2. สถานศึกษามีนโยบายให้นำการอ่านใช้ในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แทรกในการเรียน 2. แผนการเรียนรู้ทุกแผนมีรายชื่อหนังสือให้นักเรียนใช้ศึกษาค้นคว้า 3. มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยการใช้หนังสือทั้งในและนอกห้องสมุด
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยครูบรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการนอกห้องเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมประเภทเร้าโตดประสาท (ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก) ได้แก่ กิจกรรมเล่านิทานให้ฟัง, เล่าเรื่องจากหนังสือ, อ่านหนังสือให้ฟัง ฯลฯ 2. กิจกรรมประเภทเร้าจักขุประสาท (อ่านความหมายของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) ได้แก่ จัดนิทรรศการต่าง ๆ 3. กิจกรรมประเภทเร้าโตดและจักขุ (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) ได้แก่ วาดภาพจากการเล่านิทาน, เล่านิทานให้รูปภาพประกอบในหนังสือ, เล่านิทานโดยใช้โตดทัศนวัสดุ ฯลฯ 4. กิจกรรมให้ผู้เป้าหมายได้ร่วมกิจกรรม ได้แก่ ขอดนักอ่าน, ค่ารักการอ่าน, แข่งขันต่าง ๆ ฯลฯ

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจและชี้แนะให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมแรลลี่ครอบครัวรักการอ่าน, พ่อแม่เล่านิทาน เล่าเรื่องให้ลูกฟัง 2. ส่งเสริมให้ครอบครัวพานักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา 3. จัดหนังสือให้นักเรียนยืมนำไปสู่ผู้ปกครอง
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้จากการอ่านไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	1. นักเรียนสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ จัดทำเว็บไซต์, จัดทำหนังสือหรือวารสาร, จัดเขียนบทความ, สิ่งประดิษฐ์จากการอ่าน ฯลฯ
6. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านหนังสือทุกวัน 2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านสม่ำเสมอ 3. ดูแลรักษาหนังสือเป็นอย่างดี 4. มีหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ, 2546.
- ฉวีลักษณ์ บุญชะกาญจน. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ. : บุรพาสาน, 2542.
- _____. เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2542.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2529.
- Beck, I.L., Omanson, Montague, W.E. (Eds.). (1977). School and the Acquisition of Knowledge. Hillsdale, NJ : Erlbaum.
- Durkin, D. (1984). Is there a match between what elementary teachers do and what basal reader manuals recommend? The Reading Teacher, 37, 734 – 744.
- Hansen, J. (1981). The effects of inference training and practice on young children's Reading comprehension. Reading Research Quarterly, 16, 391 – 417.
- Hansen, J., & Pearson, P.D. (1983). An instructional study : Improving the inferential Comprehension of good and poor fourth-grade readers. Journal of Educational Psychology, 75, 821 – 829.
- Omanson, R.C. Beak, I.L., Voss, J.E., & McKeown, M.G. (1984). The effects of reading Lessons on comprehension : A processing description. Cognition and Instruction, 1, 45 – 67.
- Owings, R.A., Peterson, G.A., Bransford, J.D., Morris, C.D., & Stein, B.S. (1980). %Spontaneous monitoring and regulation of learning : A comparison of Psychology, 72, 250 – 256.
- Smith, F. (1975). Comprehension and Learning. A Conceptual Framework for Teachers. New York : Richard C. Owen.
- Smith, F. (1975). Reading Without Nonsense. New York : Teachers College Press.
- Weaver, C. (1988). Reading Process and Practice : From Socio – psycholinguistics to Whole Language. Portsmouth, NH : Heinemann Educational Books.

ภาคผนวก

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ผลการประเมินกิจกรรม

ผลการประเมินกิจกรรม

ประชุมเชิงปฏิบัติการตลาดนัดความรู้ ครูเพื่อศิษย์ : ประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้ของเด็กहुหนวก
ระหว่างวันที่ 11-13 พฤศจิกายน 2548 ณ โรงแรมเวล จังหวัดนครปฐม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลาดนัดความรู้ ครูเพื่อศิษย์ : ประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้
ของเด็กहुหนวก กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร ครูผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กहुหนวก จำนวน 43 คน จากโรงเรียนโสตศึกษาทั้งหมด จำนวน 20 โรงเรียน สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 40 คน คิดเป็นร้อยละ 93.02 ผลการประเมินผู้เข้าร่วมประชุมมี
ความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. ได้แนวคิด ความรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความสำเร็จ เพื่อการเรียนรู้ของ
เด็กहुหนวก คิดเป็นร้อยละ 100.00
2. ผู้เข้าร่วมประชุมมีความมั่นใจว่าสามารถนำรูปแบบการจัดตลาดนัดความรู้โดยวิธีแลกเปลี่ยน
ความรู้ที่ฟังลึกลงไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ คิดเป็นร้อยละ 95.00
3. เทคนิคการประชุมระดมความคิดแลกเปลี่ยนความรู้ฟังลึกลงเหมาะสมกับการประชุมเพื่อสร้าง
“ชุมชนความรู้” ประสบการณ์ความสำเร็จ เพื่อการเรียนรู้ของเด็กहुหนวก คิดเป็นร้อยละ 97.50
4. การประชุมครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100.00
5. วิทยากรโดยส่วนรวมมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 95.00
6. กิจกรรมที่ปฏิบัติตลอดระยะเวลาการประชุมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 97-50
7. เอกสารประกอบการประชุมมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100.00
8. สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 92.50
9. สถานที่ประชุมและที่พักมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 97.50
10. อาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 67-50
11. ท่านได้รับความสะดวกจากคณะเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้เข้าประชุมมีความพึงพอใจในด้านต่อไปนี้

1. เป็นเทคนิคกระบวนการในการจัดการความรู้ที่ดีมาก สามารถนำความรู้ฝังลึกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กหูหนวก (ความถี่ 8)
2. การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนเด็กหูหนวกจากครูที่ประสบความสำเร็จ (ความถี่ 7)
3. บรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นไปอย่างอบอุ่น มีความเป็นกันเองอย่างกัลยาณมิตร (ความถี่ 5)
4. เทคนิค กิจกรรม การนำเสนอ การสรุปดีมาก (ความถี่ 4)
5. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ KM (ความถี่ 4)
6. สถานที่ประชุม ที่พัก อาหาร การอำนวยความสะดวก ดีมาก (ความถี่ 2)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ น่าจะกำหนดเป็นนโยบายในการขยายแนวคิดไปดำเนินการในทุกโรงเรียน (ความถี่ 1)
2. ได้เทคนิคการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของครูที่ประสบความสำเร็จจากการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก ควรนำไปขยายผลกับครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อร่วมกันจัดการความรู้จากประสบการณ์ตรง (ความถี่ 1)
3. ต้องการให้มีระยะเวลาการอบรมมากกว่านี้ ควรเป็น 3 วัน เพราะจะทำให้ไม่ถูกจำกัดเรื่องเวลา (ความถี่ 6)
4. ควรมีเวลาให้สมาชิกทุกคนได้ทำ AAR เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น (ความถี่ 4)
5. ต้องการให้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเช่นนี้อีกต่อไป (ความถี่ 5)

การประเมินผลกิจกรรม
“ค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก”
ระหว่างวันที่ 17-19 ธันวาคม 2548 ณ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

ผลการประเมินจากแบบประเมิน (นักเรียน)

1. ความคิดเห็นต่อ “ค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก”

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
1	ได้แนวคิด ความรู้ จากการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ของเด็กหูหนวก	33.6	63.8	2.6	-	-
2	สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าค่ายไปใช้ แลกเปลี่ยน และนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน	47.4	40.1	9.9	2.6	-
3	กิจกรรมมีความหลากหลาย ทั้งประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา	35.5	44.7	17.2	2.6	-
4	การเข้าค่ายครั้งนี้มีความพึงพอใจ	38.1	42.1	18.4	1.4	-
5	กิจกรรมแต่ละกิจกรรมสร้างองค์ความรู้แก่ผู้เรียน	26.3	44.0	29.7	-	-
6	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละกลุ่ม	31.0	46.0	23.0	-	-
7	เอกสารประกอบการอยู่ค่ายมีความเหมาะสม	29.7	42.7	27.6	-	-
8	ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก	48.1	40.1	9.8	2.0	-
9	ความเหมาะสมของสถานที่ประชุมและที่พัก	19.1	52.6	27.6	0.7	-
10	ความเหมาะสมของอาหารและเครื่องดื่ม	27.6	56.6	15.8	-	-
11	การจัดประสบการณ์ของคณะครูและ วิทยากรมีประโยชน์	48.1	40.1	9.8	2.0	-

2. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการจัดการค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในครั้งนี้

- ค่ายรักการอ่านสร้างประสบการณ์และประโยชน์มาก
- อยากให้จัดกิจกรรมทุกปี
- เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาได้เร็ว
- กิจกรรมมีความหลากหลายทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนและนำไปใช้ต่อไป
- อาหารและเครื่องดื่มดีมาก

ข้อเสนอแนะ   ฟ้าห่มบางเนื่องจากอากาศหนาว

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ผลการประเมินจากแบบสังเกต

1. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมขณะดำเนินกิจกรรม

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมดีมาก เป็นสถานที่ที่สำคัญและเหมาะสมต่อการให้ความรู้ และเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กๆ ได้รับ บริเวณสถานที่ต่างๆมีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม มีการเล่าประวัติของสถานที่ต่างๆ ถ้าอ่านในตำราเรียนคงไม่เห็นภาพเท่ากับการเข้าค่ายในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ระยะเวลาในแต่ละจุดน้อยเกินไปจึงไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้เท่าที่ควร สถานที่ในบางจุดคับแคบเกินไป เด็กๆ เข้าไม่ถึงและไม่เห็นล่ามภาษามือ

2. การให้ความสนใจและความร่วมมือ

เด็กๆมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือ เชื้อฟังครู วิทยากร และล่ามเป็นอย่างดี เด็กๆมีความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมื่อมีข้อสงสัยจะซักถามครูหรือ ล่ามภาษามือตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ในวันแรกเด็กๆมีจำนวนมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถมองเห็นล่าม จึงทำให้นักเรียนบางส่วนขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และมีนักเรียนบางส่วนที่ตั้งใจจดบันทึกมากเกินไปจนลืมดูล่ามภาษามือ ส่งผลให้เด็กๆขาดความรู้ที่ควรจะได้รับ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง

ในวันแรกเด็กๆยังไม่รู้จักกัน เลยทำให้นักเรียนยังขาดความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ เวลาผ่านไป เด็กๆมีการพูดคุย กล้าแสดงออก มีการจดจำสถานที่ ประวัติศาสตร์ที่สำคัญแล้วสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับเพื่อนๆได้เป็นอย่างดี

4. ความสัมพันธ์ระหว่างครู บุคลากร และวิทยากร

คณะครู บุคลากรและวิทยากร มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี มีการปรึกษาหารือเพื่อเสริมกิจกรรมที่น่าสนใจ และนำความรู้ที่ตนเองมีมาถ่ายทอดเพื่อให้การเข้าค่ายในครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อจะได้ให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้ด้วยดี

ผลการประเมินจากแบบสอบถาม (บุคลากรครู/วิทยากร)

1. ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก

เป็นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กหูหนวกมากที่สุด เพราะเด็กหูหนวกมีข้อจำกัดในการได้ยินทำให้ถูกปิดกั้นทางการเรียนรู้อย่างมาก จึงต้องอาศัยการเรียนรู้โดยเป็นการทดแทน กิจกรรมนี้ทำให้มีการสังเกตและพยายาม มีความสนุกสนาน

2. ความประทับใจในการมาเข้าค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวกในครั้งนี้

สถานที่โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม คณะผู้ดำเนินการทุกคนที่มีความตั้งใจดำเนินงานจริงตลอดจนมี อธิษาศัยที่ดียิ่ง กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนเป็นการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์ตรง

3. ข้อเสนอแนะและข้อที่ควรปรับปรุง

การศึกษาเกี่ยวกับประวัติ ศิลปะและวัฒนธรรม ควรให้เวลามากกว่านี้ เพื่อนักเรียนจะได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์เนื่องจากเด็กหูหนวกต้องใช้เวลามาก และมีการเตรียมห้องพักให้ครูและเด็กเป็นอย่างดี

ผลการประเมินจากแบบสัมภาษณ์

1. จากการเข้าค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะมี เทคนิคการจัดกิจกรรมเป็นการกระตุ้นและสร้างให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น และพัฒนานิสัยรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กहुหนวค
2. หลังจากการเข้าค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้แล้ว จะกลับไปจัดกิจกรรมที่โรงเรียนในชุมชนและจังหวัดของตนเอง เพื่อเป็นการขยายผล
3. ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าค่ายครั้งนี้ คือ
  - 3.1 ใฝ่รู้ในด้านการอ่าน
  - 3.2 มีประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์กับคนทั่วไป
  - 3.3 สร้างความสามัคคีช่วยเหลือมีน้ำใจ
  - 3.4 พัฒนาการอ่านและคิด
  - 3.5 การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น
4. ควรมีการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้อีก

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรม

จากการดำเนินการจัดกิจกรรม “ค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก” ในครั้งนี้ พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม คือ

- เด็กมีทักษะทางการอ่านและความเข้าใจทางด้านภาษาเขียนค่อนข้างน้อยเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น การอ่านป้ายข้อมูลต่างๆ การอ่านป้ายที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หรือแผ่นพับความรู้ จึงทำให้เด็กได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไม่เต็มที่
- เวลาในการร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเด็กหูหนวกต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และการสื่อสารมากกว่าเด็กทั่วไป

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

ประมวลภาพกิจกรรม

8 ตลาดนัดความรู้ ครูเพื่อ

 ประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้ของเด็กทุกคน

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกคน

8 ตลาดนัดความรู้ ครูเพื่อศิษย์

🖨️ ประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อการเรียนรู้ของเด็กहुหนวก

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กहुหนวก

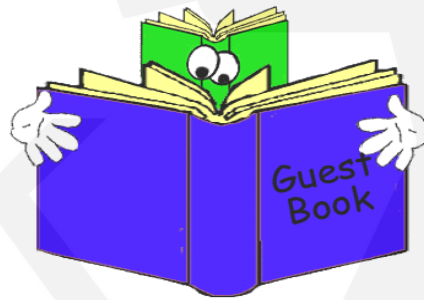
ประมวลภาพถ่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน
ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

“ค่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน”

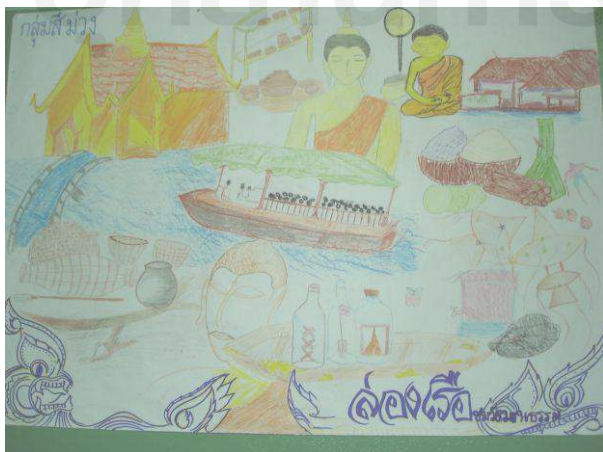
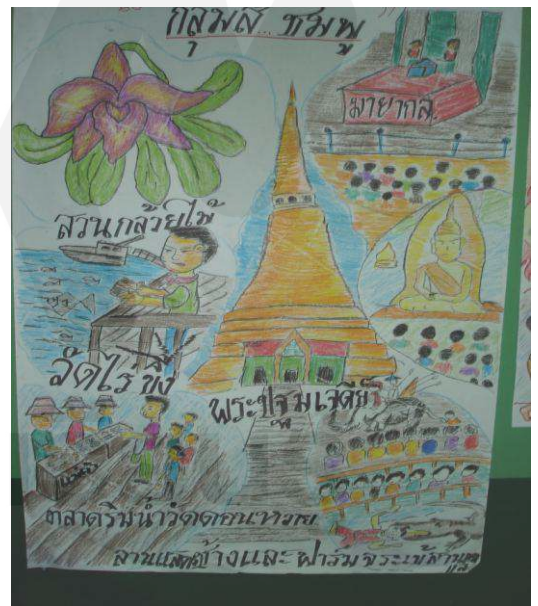

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกคน

ประมวลภาพถ่ายส่งเสริมรักการอ่านรักการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ โรงเรียนโสศึกษาจังหวัดนครปฐม

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุกคน

ผลงานนักเรียน

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กทุหนวก

โครงการ

โครงการพัฒนาเทคนิคการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก

1. หลักการและเหตุผล

โลกแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างต่อเนื่อง และทันสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้คนในสังคมอยู่ดี กินดี มีความสุข การสร้างนวัตกรรม (Innovation) แห่งการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้โลกมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ควบคู่กับการบริโภครายอย่างชาญฉลาด การเข้าถึงการเรียนรู้ความก้าวหน้าของวิชาการคงไม่เป็นเรื่องยากสำหรับคนทั่วไป แต่สำหรับคนบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก – หูตึง) ยากยิ่งที่จะเรียนรู้ให้เข้าถึงวิชาการเหล่านั้น เพราะเขาเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม ที่มีข้อจำกัดในการสื่อสาร และคนในสังคมยังขาดความเข้าใจในการนำพาเขาสู่การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กหูหนวกทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำกว่าเด็กทั่วไป เนื่องจากมีช่องทางในการเข้าถึงความรู้ที่น้อย สาเหตุเพราะอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กหูหนวกไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า เด็กหูหนวกยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กทั่วไปทุกวิชา โดยเฉพาะวิชาทางภาษาและสังคมศึกษา อยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก จากการติดตามพัฒนาการของนักเรียนที่จบจากโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ พ.ศ. 2533 พบว่า เด็กหูหนวกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาควิชาความรู้ต่ำมาก รวมทั้งด้านการอ่านและความเข้าใจภาษา ซึ่งตรงกับงานวิจัยในต่างประเทศ ที่ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ที่พบว่า เด็กหูหนวกส่วนมากจะมีความบกพร่องทางการอ่านและความสามารถในการอ่านต่ำกว่าเด็กทั่วไป ประมาณ 4 ใน 5 ปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ไม่ใช่เป็นเพราะเด็กหูหนวกมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไป แต่หากเกิดขึ้นจากการที่ผู้สอนขาด ความเข้าใจในเทคนิควิธีการในการทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และมีนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้ ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนหูหนวก

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ในสังกัดสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้มีภารกิจในการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วน ซึ่งรวมถึงเด็กหูหนวกด้วยเหตุนี้ จึงได้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาเทคนิคส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวกขึ้น เพื่อพัฒนาและรวบรวมเทคนิควิธีการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ซึ่งได้ผล และตอบสนองต่อความต้องการ

ของเด็กอนุหนวอย่างแท้จริง โดยโครงการนี้จะมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง ตลอดจน การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อย่างต่อเนื่องซึ่งจะเดินไปสู่ถนนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาและรวบรวมเทคนิคที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรักการสืบค้น ความรู้ของเด็กอนุหนว จัดทำเป็นคู่มือส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุหนว
- 2.2 เพื่อสร้างผู้นำด้านการเรียนรู้ของนักเรียนอนุหนว สำหรับขยายผลไปในโรงเรียน โสตศึกษาทั่วประเทศ
- 2.3 เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เด็กอนุหนวเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับความเชื่อมั่นในศักยภาพ ของตนเอง
- 2.4 เพื่อสร้างเจตคติให้ชุมชนและสังคมเห็นความสำคัญของการอ่าน และการเรียนรู้สำหรับเด็ก อนุหนว
- 2.5 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู และนักเรียนอนุหนว อันจะเป็นการเชื่อมโยงไปสู่เครือข่าย การเรียนรู้ สำหรับเด็กอนุหนว

3. เป้าหมาย หรือ ผลผลิต

- 3.1 เด็กอนุหนว ไม่น้อยกว่า 150 คน ครูผู้ดูแล จำนวน 20 คน เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม การอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุหนว
- 3.2 คณะผู้บริหาร ครู ผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุหนว จำนวน 35 คน เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ “ตลาดนัดความรู้ : การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอนุหนว”

4. กระบวนการดำเนินงาน

- 4.1 จัดกิจกรรม “ตลาดนัดความรู้ : การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอนุหนว” ในรูปแบบและวิธีการ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อค้นหาเทคนิควิธีการส่งเสริมการรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กอนุหนวเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและวิถีชีวิต

รูปแบบกิจกรรม

1. การบรรยายนำเสนอประสบการณ์ในการจัดการความรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การนำเสนอประสบการณ์เทคนิคและวิธีการส่งเสริมการรักการอ่านรักการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กหูหนวก
3. การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่ออภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และดำเนินการจัดการความรู้ด้วยเทคนิคธารปัญญา และบันไดแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2 จัดกิจกรรมเข้าค่ายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก โดยใช้แนวทางจากการสังเคราะห์เทคนิคและวิธีการจากกิจกรรมข้อ 4.1 เพื่อให้เด็กหูหนวกได้แสดงออก ในการเรียนรู้อย่างอิสระ และเกิดกระบวนการนำไปสู่การค้นหาเทคนิคและวิธีการในการส่งเสริมการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม จัดให้นักเรียนหูหนวกเข้าค่ายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดกิจกรรมสัมพันธ์โดยเน้นรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก
2. กิจกรรมทัศนศึกษาโดยเน้นรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก
  - การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม
  - การเรียนรู้จากวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพทั้งด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม
    - การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - การสรุปการเรียนรู้ บันทึกด้วยตนเอง แบ่งกลุ่ม และการนำเสนอผลการเรียนรู้
3. กิจกรรมการเล่น การแสดงที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
  - การจัดการแสดง การเล่น สะท้อนประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
  - เกม กิจกรรมนันทนาการ
4. กิจกรรมแสดงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ณ อุทยานการเรียนรู้ TK Park
  - การได้วาทีด้วยภาษามือไทย
  - การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ในการเข้าค่าย

4.3 ประชุมสรุปรายงานประเมินผลกิจกรรม “ตลาดนัดความรู้ : การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กหูหนวก” และการเข้าค่ายส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก

รูปแบบกิจกรรม

1. จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสรุปผลการดำเนินกิจกรรม
2. รายงานผลการดำเนินงาน และนำเสนอต้นฉบับคู่มือต่ออุทยานการเรียนรู้

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 6.1 อุทยานการเรียนรู้ TK Park
- 6.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- 6.3 โรงเรียนโสตศึกษาทั่วประเทศ
- 6.4 แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและชุมชน

6. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

27 กันยายน 2548 – 27 มกราคม 2549

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. จัดทำแผนการดำเนินงานของโครงการ นำส่งสำนักงานอุทยานการเรียนรู้	27 ก.ย.– 26 ต.ค.2548	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
2.จัดประชุมปฏิบัติการกิจกรรม “ตลาดนัดความรู้ : การส่งเสริมการเรียนรู้ ของเด็กหูหนวก” โดยมีผู้เข้าร่วม 35 คน ใช้เวลา 2 วัน และจัดทำรายงานผลเสนอต่อสำนักงาน อุทยานการเรียนรู้	11 ต.ค. – 13 พ.ย.2548	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
3. จัดกิจกรรมค่ายรักการอ่าน รักการเรียนรู้ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 150 คน ครู 20 คน ใช้เวลา 3 วัน และจัดทำรายงานผลเสนอต่อ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้	17– 19 ธ.ค.2548	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
4. จัดทำเอกสารคู่มือเทคนิคการส่งเสริม การอ่านและการเรียนรู้สำหรับเด็กหูหนวก นำส่งอุทยานการเรียนรู้	27 ธ.ค. 2548 – 27 ม.ค. 2549	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

7. สถานที่

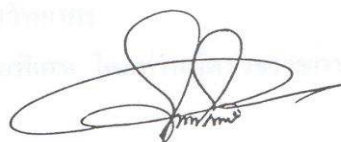
กิจกรรม	สถานที่
ประชุมปฏิบัติการกิจกรรม “ตลาดนัดความรู้ : การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กहुหนวก”	ห้องทองคำ โรงแรมเวล จังหวัดนครปฐม
กิจกรรมค่ายส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้สำหรับเด็กहुหนวก	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
ประชุมสรุปกิจกรรมการดำเนินงาน	อุทยานการเรียนรู้

8. งบประมาณในการดำเนินการ

รวมงบประมาณทั้งสิ้น 790,400 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 เด็กहुหนวกมีนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้ และรักการสืบค้นความรู้
- 9.2 เด็กहुหนวกสามารถเป็นผู้นำด้านการอ่านและการเรียนรู้ ไปขยายผลในโรงเรียนได้
- 9.3 เด็กहुหนวกทุกคนที่เข้าร่วม โครงการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง
- 9.4 ชุมชนและสังคมมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการอ่าน และการเรียนรู้สำหรับเด็ก हुหนวก
- 9.5 เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และเชื่อมโยงไปสู่เครือข่ายการเรียนรู้

นายพะโยม ชินวงศ์

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

ผู้เสนอโครงการ

เทคนิคส่งเสริมรักการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กहुหนวก

คณะผู้จัดทำ

นายพะโยม	จิณวงศ์	ผู้อำนวยการ โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
นางสาวอุณาวรรณ	มันใจ	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
นางสุดสวาท	พงศ์สุวรรณ	ครู คศ.3 โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
นางสาววรรณเพ็ญ	พันธุ์ฟัก	ครู คศ.2 โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
นางสาวสุนิสา	แสงอนันต์	ครู คศ.1 โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
นางสาวราภรณ์	กัตต์เจริญ	ครู คศ.1 โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

TK
park
อุทยานการเรียนรู้

